

Onsdagen den 9 april

Kl. 19.30

*Skattepolitikens
inriktning***§ 1 Skattepolitikens inriktning (forts.)**

Fortsattes överläggningen om skatteutskottets betänkande 1979/80:27.

TAGE SUNDKVIST (c):

Herr talman! I skatteutskottets betänkande nr 27, som vi behandlar i dag, finns upptagna frågor som i stort sett behandlades också i december månad, dvs. för bara fyra månader sedan. Den gången gällde det att fastställa skatteskalorna för 1980, och ärendet föranleddes då av en proposition om ändring av skatteskalorna. Ändringen tog sikte på dels att i viss utsträckning fullfölja 1972 års skatteutredningsförslag om ändring av marginalbeskattningen, dels att utforma skatteskalorna på ett sådant sätt att de kunde förväntas underlätta den avtalsrörelse som strängt taget borde ha börjat redan då, vilket den av kända skäl inte gjorde.

När vi i dag behandlar den här frågan om skatteskalorna kan vi förvänta oss att inom kort komma tillbaka till frågan på grund av det förslag om skattelättnader för att underlätta avtalsrörelsen som regeringen aviserar. Jag vill alltså i det här sammanhanget påminna om att när regeringen för 14 dagar sedan lade fram ett paket innehållande förslag om prisstopp, hyresstopp, tvångsavsättning till investeringsfond osv. var det inte det första som regering och riksdag gjorde för att underlätta avtalsrörelsen.

När vi i december företog ändringarna i marginalskatterna lades de klart största lättnaderna i de vanliga inkomstlägena. I det förslag som har signalerats nu ligger lättnaderna också helt och hållet där.

Det gjordes ett undantag i höstas, och jag skall gärna redovisa det. Genom det undantaget har man möjlighet att rent statistiskt räkna fram stora skattelättnader för inkomsttagare i de högre inkomstlägena. Dessa lättnader får man automatiskt genom att en marginalskattespärr infördes i höstas, varvid ett tak sattes för marginalskatten vid 80-85-procentsstrecket.

Varför var det då nödvändigt att införa denna marginalskattespärr? Jag vill helt enkelt sätta detta i samband med den mycket omdiskuterade indexregleringen.

Man kan naturligtvis justera skatteskalorna på två olika sätt för att undgå att inflationen höjer skatterna. Man kan göra det på det sätt som socialdemokraterna föreslår i sin reservation och som de har gjort sig till tolk för här: man kan varje år göra de ändringar i skatteskalorna som behövs för att man skall hålla inflationens härjningar borta. Man kan också göra det genom indexreglering. Socialdemokraterna valde att varje år göra sådana

ändringar så länge de hade möjligheter att hålla indexregleringen borta. Men då har man inte företagit en fullständig reglering av skatteskalorna – man har av politiskt-taktiska skäl inte haft modet att göra den ändring i de högre inkomstskikten som man skulle ha behövt göra, utan det har blivit en alltför kraftig stegring av progressionen och skatten i just de inkomstlägena. Detta har lett till en situation där vi, om inte marginalskattespärren hade införts, rätt snart skulle ha varit framme vid att man på de senast intjänade pengarna fått betala 100 % i marginalskatt.

Därför infördes marginalskattespärren. Jag tror att en indexreglering av skatterna är klart att föredra framför att årligen behöva gå in och ändra i skatteskalorna. Det är klart att det finns vissa saker som kan behöva ändras i det index som man använder för en indexreglering. Det har påpekats från vårt håll; jag tror att Stig Josefson gjorde det senast i december månad.

Avdragen har diskuterats mycket i dagens debatt. Frågorna om avdrag vid taxeringen har aktualiserats från många olika partier och naturligtvis från många olika utgångspunkter under årens lopp. 1972 års skatteutredning hade de här frågorna uppe men hann inte gå in på dem. Men man uttalade sig kraftigt mot avdragssystemet.

När vi nu har en rad motioner om ändringar i avdragssystemet är det inte svårt att konstatera att det är frågor som skall utredas. Då finns det, som majoriteten ser det, inte anledning att göra annat än hänvisa till utredningarna. Vi väntar oss att få resultaten av dem på riksdagens bord om inte alltför lång tid.

Vi för vår del är beredda att säga nej till de motioner om statskommunal enhetsskatt som också finns med i paketet. Vi kan inte gå med på det med hänsyn till den kommunala självstyrelsen.

Jag har, herr talman, inget yrkande utöver utskottets.

VALTER KRISTENSON (s) replik:

Herr talman! Jag skall bara ställa en enda fråga till Tage Sundkvist. Han talade om det s. k. avtalspaket som regeringen framlagt förslag om och där det bl. a. ingår förslag om skattesänkning för vissa inkomsttagargrupper. Hur skall den skattesänkningen finansieras – skall det bli ett ökat budgetunderskott eller skall man finansiera den med lån?

TAGE SUNDKVIST (c) replik:

Herr talman! Jag är i dagens läge inte beredd att svara på hur den saken kommer att finansieras. Däremot kan jag dra paralleller med det som vi gjorde i höstas. Då var det fråga om en omflyttning – jag skall gärna erkänna att det den gången inte var fråga om någon ren skattesänkning utan om en skatteomläggning, där man tog ut skatten på exempelvis energi. Man kan konstatera att vad som här är föreslaget är klart till förmån för de många människorna i de helt vanliga inkomstgrupperna.

VALTER KRISTENSON (s) replik:

Herr talman! Det betyder att om skattesänkningen skall finansieras, så kommer den att finansieras med en ny skatt av något slag. Är Tage Sundkvist informerad om hur den skatten kommer att vara utformad? Det är nämligen betydelsefullt för de avtals slutande parterna att veta detta i sina förhandlingar.

TAGE SUNDKVIIST (c) replik:

Herr talman! Det är precis samma fråga som Valter Kristenson ställde i förra repliken. Svaret från mig blir då naturligtvis exakt detsamma: Nej, det vet jag inte.

TOMMY FRANZÉN (vpk):

Herr talman! Jag tar till orda igen på grund av Ingegerd Troedssons sista replikvända, som jag inte hade möjlighet att bemöta.

Jag är litet konfunderad över att Ingegerd Troedsson säger att hon inte kan säga vad som ligger i uttrycket "otillbörligt utnyttjande". Det var väl ändå Ingegerd Troedsson som förde in just det uttrycket i den här debatten? Jag tycker att det är beklagligt att hon själv för in uttryck som hon inte kan ange innebörden av. Det vore bättre om Ingegerd Troedsson i stället för att använda uttrycket "otillbörligt utnyttjande" hade talat om att hon inte vet ett dugg om vad som kommer att innefattas i direktiven för avdragsutredningen.

Förste vice talmannen INGEGERD TROEDSSON (m):

Herr talman! När jag använde uttrycket otillbörligt utnyttjande av avdragsrätten citerade jag skatteutskottets betänkande från december i fjol, där utredningen om underskottsavdragen bestämdes.

Överläggningen var härmed avslutad.

Mom. 1

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels utskottets hemställan med den ändring däri som föranleddes av bifall till motion 611 av Lars Werner m. fl., och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan Tommy Franzén begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkande 27 mom. 1 röstar ja,
den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit utskottets hemställan med den ändring däri som föranleddes av bifall till motion 611 av Lars Werner m. fl.

Nr 116

Onsdagen den
9 april 1980

*Skattepolitikens
inriktning*

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då Tommy Franzén begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 297
Nej - 18
Avstår - 2

Mom. 2

Propositioner gavs på bifall till 1:o) utskottets hemställan, 2:o) reservation 1 av Erik Wörnberg m. fl. samt 3:o) det av Tommy Franzén under överläggningen framställda yrkandet, och förklarades den förstnämnda propositionen vara med övervägande ja besvarad. Då Valter Kristenson begärde votering upptogs för bestämmande av kontrapositionen ånyo de båda återstående propositionerna, av vilka den under 2:o) angivna förklarades ha flertalets mening för sig. Sedan Tommy Franzén begärt votering beträffande kontrapositionen upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren till kontraposition i huvudvoteringen angående skatteutskottets hemställan i betänkande 27 mom. 2 antar reservation 1 av Erik Wörnberg m. fl. röstar ja.

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren till kontraposition i nämnda votering antagit det av Tommy Franzén under överläggningen framställda yrkandet.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då Tommy Franzén begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 141
Nej - 18
Avstår - 158

I enlighet härmed blev följande voteringsproposition uppläst och godkänd:

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkande 27 mom. 2 röstar ja.

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservation 1 av Erik Wörnberg m. fl.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då Valter Kristenson begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 159
Nej - 157
Avstår - 1

Mom. 3

Propositioner gavs på bifall till 1:o) utskottets hemställan, 2:o) reservation 2 av Erik Wärnberg m. fl. samt 3:o) utskottets hemställan med den ändring däri som föranleddes av bifall till motion 1109 av Lars Werner m. fl. i motsvarande del, och förklarades den förstnämnda propositionen vara med övervägande ja besvarad. Då Valter Kristenson begärde votering upptogs för bestämmande av kontrapositionen ånyo de båda återstående propositionerna, av vilka den under 2:o) angivna förklarades ha flertalets mening för sig. Sedan Tommy Franzén begärt votering beträffande kontrapositionen upplästes och godkändes följande voteringsproposition.

Den som vill att kammaren till kontraposition i huvudvoteringen angående skatteutskottets hemställan i betänkande 27 mom. 3 antar reservation 2 av Erik Wärnberg m. fl. röstar ja.

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren till kontraposition i nämnda votering antagit utskottets hemställan med den ändring däri som föranleddes av bifall till motion 1109 av Lars Werner m. fl. i motsvarande del.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då Tommy Franzén begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 140
Nej - 18
Avstår - 158

I enlighet härmed blev följande voteringsproposition uppläst och godkänd:

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkande 27 mom. 3 röstar ja.

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservation 2 av Erik Wärnberg m. fl.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då Valter Kristenson begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 159
Nej - 139
Avstår - 19

Mom. 4-6

Kammaren biföll vad utskottet i dessa moment hemställt.

Mom. 7

Propositioner gavs på bifall till 1:o) utskottets hemställan, 2:o) reservation 3 av Erik Wörnberg m. fl. samt 3:o) utskottets hemställan med den ändring däri som föranleddes av bifall till motion 1597 av Lars Werner m. fl. i motsvarande del, och förklarades den förstnämnda propositionen vara med övervägande ja besvarad. Då Valter Kristenson begärde votering upptogs för bestämmande av kontrapropositionen ånyo de båda återstående propositionerna, av vilka den under 2:o) angivna förklarades ha flertalets mening för sig. Sedan Tommy Franzén begärt votering beträffande kontrapropositionen upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren till kontraproposition i huvudvoteringen angående skatteutskottets hemställan i betänkande 27 mom. 7 antar reservation 3 av Erik Wörnberg m. fl. röstar ja, den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren till kontraproposition i nämnda votering antagit utskottets hemställan med den ändring däri som föranleddes av bifall till motion 1597 av Lars Werner m. fl. i motsvarande del.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då Tommy Franzén begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 139
Nej - 19
Avstår - 157

I enlighet härmed blev följande voteringsproposition uppläst och godkänd:

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkande 27 mom. 7 röstar ja, den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservation 3 av Erik Wörnberg m. fl.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då Valter Kristenson begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 159
Nej - 139
Avstår - 19

Mom. 8 och 9

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels det av Tommy Franzén under överläggningen framställda yrkandet, och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan Tommy Franzén begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkande 27 mom. 8 och 9 röstar ja,
den det ej vill röstar nej.
Vinner nej har kammaren bifallit det av Tommy Franzén under överläggningen framställda yrkandet.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då Tommy Franzén begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 298
Nej - 18
Avstår - 1

Mom. 10

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels motion 1854 av Lars Werner m. fl. i motsvarande del, och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan Tommy Franzén begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkande 27 mom. 10 röstar ja,
den det ej vill röstar nej.
Vinner nej har kammaren bifallit motion 1854 av Lars Werner m. fl. i motsvarande del.

Nr 116

Onsdagen den
9 april 1980

*Skattepolitikens
inriktning*

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då Tommy Franzén begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 296
Nej - 18
Avstår - 1

§ 2 Föredrogs

Lagutskottets betänkande

1979/80:27 med anledning av propositionen 1979/80:46 om internationella transporter av lik

Utskottets hemställan bifölls.

§ 3 **Anslag till forskning och forskarutbildning**

Föredrogs utbildningsutskottets betänkande 1979/80:20 med anledning av propositionen 1979/80:100 såvitt gäller anslag till forskning och forskarutbildning jämte motioner.

TALMANNEN:

I fråga om detta betänkande hålles gemensam överläggning för samtliga punkter. Under den gemensamma överläggningen får yrkanden framställas beträffande samtliga punkter i betänkandet.

I det följande redovisas endast de punkter, vid vilka under överläggningen framställts särskilda yrkanden.

Punkt 1 (Vissa gemensamma frågor)

Regeringen hade i propositionen 1979/80:100 bil. 12 (utbildningsdepartementet) under rubriken Vissa gemensamma frågor (s. 360-364, 366-367 och 375-399) bl. a. behandlat forsknings- och forskarutbildningsfrågor av allmän karaktär samt föreslagit riksdagen att godkänna vad som i propositionen anförts beträffande cancerforskningen (yrkandet 5).

I detta sammanhang hade behandlats motionerna

1979/80:521 av Olof Palme m. fl. (s), vari såvitt nu var i fråga yrkats

2. att riksdagen beslutade som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om tidpunkten för avlämnande av regeringens samlade forskningspropositioner.

3. att riksdagen beslutade bemyndiga regeringen att utfärda planeringsramar för forskningsråden för budgetåren 1981/82-1983/84.

4. att riksdagen beslutade som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om avsättning till riktad grundforskning.

13. att riksdagen beslutade anhålla att regeringen i 1981 års budgetpropo-

sition lade fram förslag om ett ökat antal forskartjänster på mellannivå i enlighet med vad som anförts i motionen.

19. att riksdagen beslutade anhålla att regeringen beträffande uppdragsforskningen återkom till riksdagen med förslag i enlighet med vad som anförts i motionen.

1979/80:1289 av Arne Gadd och Hans Alsén (båda s) samt

1979/80:1321 av Lars Werner m. fl. (vpk), vari yrkats

1. att riksdagen uttalade sig för en ny, demokratiskt inriktad forskningspolitik, där följande riktlinjer bildade utgångspunkter, nämligen

a) att varje vetenskaplig institution inom den offentliga sektorn genomförde demokratiska beslutsformer så att alla arbetande forskare beslutade kollektivt om forskningsprogrammen enligt principen en person en röst och att vid varje vetenskaplig institution de lokala fackliga organisationerna skulle ha rätt att utse en representant.

b) att den nationella forskningspolitiken bereddes och övervakades av ett centralt kollegium, bestående till hälften av valda representanter för de verksamma forskarna, till hälften av representanter utsedda av fackförbundens representantskap och att detta kollegium ersatte nuvarande organ på forskningsområdet.

c) att privat uppdragsforskning till förmån för kommersiella intressen förklarades oförenlig med offentlig forskaranställning, när den utgjorde annat än en mindre del av forskarens totala arbetsinsats under ett år.

2. att riksdagen hos regeringen hemställde om ett förslag till lag vari forskares tillträde till arbetsplatser skulle garanteras, i enlighet med vad som anförts i motionen.

3. att riksdagen uttalade att de fackliga organisationerna borde ges ökad representation i forsknings- och utvecklingsorganen,

4. att riksdagen uttalade sig för en förändrad tjänsteorganisation i enlighet med vad som anförts i motionen.

Utskottet hemställde

1. att riksdagen beträffande ny forskningspolitik m. m. skulle avslå motionen 1979/80:1321 yrkandena 1, 2 och 3,

2. att riksdagen beträffande förändrad tjänsteorganisation skulle avslå motionen 1979/80:1321 yrkandet 4,

3. att riksdagen beträffande tidpunkten för forskningspolitisk proposition skulle avslå motionen 1979/80:521 yrkandet 2,

4. att riksdagen beträffande ett forskningspolitiskt program om kooperation skulle avslå motionen 1979/80:1289,

5. att riksdagen beträffande planeringsramar för forskningsråden skulle avslå motionen 1979/80:521 yrkandet 3,

6. att riksdagen beträffande ökat antal forskartjänster skulle avslå motionen 1979/80:521 yrkandet 13,

Onsdagen den
9 april 1980

Anslag till forskning och forskarutbildning

7. att riksdagen beträffande avsättning till riktad grundforskning skulle avslå motionen 1979/80:521 yrkandet 4,

8. att riksdagen beträffande former för uppdragsforskning skulle avslå motionen 1979/80:521 yrkandet 19,

9. att riksdagen beträffande cancerforskningen godkände vad som anförts i propositionen 1979/80:100.

Reservation hade avgivits

1. av Stig Alemyr, Bengt Wiklund, Lars Gustafsson, Helge Hagberg, Lennart Bladh, Lena Hjelm-Wallén och Karl-Erik Häll (alla s) som ansett att utskottet under 3 bort hemställa

att riksdagen beträffande tidpunkten för forskningspolitisk proposition med bifall till motionen 1979/80:521 yrkandet 2 som sin mening gav regeringen till känna vad reservanterna anförde.

Punkt 2 (Humanistiska fakulteterna)

Regeringen hade under punkten D 13 (s. 492-496) föreslagit riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att inrätta en tjänst som professor (L 22) i enlighet med vad som förordats i propositionen.

2. bemyndiga regeringen att ändra benämning av en tjänst som professor (L 22) i enlighet med vad som förordats i propositionen.

3. till Humanistiska fakulteterna för budgetåret 1980/81 anvisa ett reservationsanslag av 96 096 000 kr.

I detta sammanhang hade behandlats motionen 1979/80:521 av Olof Palme m. fl. (s), vari såvitt nu var i fråga yrkats att riksdagen beslutade att till Humanistiska fakulteterna för budgetåret 1980/81 anvisa ett i förhållande till regeringens förslag med 1 250 000 kr. (1 000 000+250 000) förhöjt reservationsanslag av 97 346 000 kr. (yrkande 7).

Utskottet hemställde

1. att riksdagen bemyndigade regeringen att inrätta en tjänst som professor (L 22) i enlighet med vad som förordats i propositionen 1979/80:100.

2. att riksdagen bemyndigade regeringen att ändra benämning av en tjänst som professor (L 22) i enlighet med vad som förordats i propositionen 1979/80:100,

3. att riksdagen med bifall till propositionen 1979/80:100 och med avslag på motionen 1979/80:521 yrkandet 7 till Humanistiska fakulteterna för budgetåret 1980/81 anvisade ett reservationsanslag av 96 096 000 kr.

Reservation hade avgivits

2. av Stig Alemyr, Bengt Wiklund, Lars Gustafsson, Helge Hagberg, Lennart Bladh, Lena Hjelm-Wallén och Karl-Erik Häll (alla s) som ansett att utskottet under 3 bort hemställa

att riksdagen med anledning av propositionen 1979/80:100 och med bifall till motionen 1979/80:521 yrkandet 7 till Humanistiska fakulteterna för budgetåret 1980/81 anvisade ett reservationsanslag av 97 346 000 kr.

Punkt 5 (Samhällsvetenskapliga fakulteterna)

Regeringen hade under punkten D 16 (s. 501–506) föreslagit riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att inrätta en tjänst som professor (L 22) i enlighet med vad om förordats i propositionen,
2. till Samhällsvetenskapliga fakulteterna för budgetåret 1980/81 anvisa ett reservationsanslag av 107 435 000 kr.

I detta sammanhang hade behandlats motionerna

1979/80:521 av Olof Palme m. fl. (s), vari såvitt nu var i fråga yrkats att riksdagen beslutade att till Samhällsvetenskapliga fakulteterna för budgetåret 1980/81 anvisa ett i förhållande till regeringens förslag med 1 000 000 kr. förhöjt reservationsanslag av 108 435 000 kr. (yrkande 8),

1979/80:897 av Lars Werner m. fl. (vpk), vari yrkats att riksdagen hos regeringen begärde ökade anslag till fredsforskningen vid universiteten i Uppsala, Göteborg och Lund, så att en professur kunde inrättas i ämnet och antalet fasta tjänster i övrigt kunde utökas,

1979/80:1722 av Birgitta Rydle (m) och

1979/80:1892 av Lars Werner m. fl. (vpk), vari såvitt nu var i fråga yrkats att riksdagen beslutade uttala att idrottsforskning borde införas som ämne vid högskolorna (yrkande 2).

Utskottet hemställde

1. att riksdagen bemyndigade regeringen att inrätta en tjänst som professor (L 22) i enlighet med vad som förordats i propositionen 1979/80:100,
2. att riksdagen beträffande tjänst som professor i vuxenpedagogik skulle avslå motionen 1979/80:1722,
3. att riksdagen beträffande ökade resurser för fredsforskning skulle avslå motionen 1979/80:897,
4. att riksdagen beträffande idrottsforskning som ämne vid högskolorna skulle avslå motionen 1979/80:1892 yrkandet 2,
5. att riksdagen med bifall till propositionen 1979/80:100 och med avslag på motionen 1979/80:521 yrkandet 8 till Samhällsvetenskapliga fakulteterna för budgetåret 1980/81 anvisade ett reservationsanslag av 107 435 000 kr.

Reservation hade avgivits

3. av Stig Alemyr, Bengt Wiklund, Lars Gustafsson, Helge Hagberg, Lennart Bladh, Lena Hjelm-Wallén och Karl-Erik Häll (alla s) som ansett att utskottet under 5 bort hemställa

att riksdagen med anledning av propositionen 1979/80:100 och med bifall

Anslag till forskning och forskarutbildning

Onsdagen den
9 april 1980

Anslag till forskning och forskarutbildning

till motionen 1979/80:521 yrkandet 8 till Samhällsvetenskapliga fakulteterna för budgetåret 1980/81 anvisade ett reservationsanslag av 108 435 000 kr.

Punkt 6 (Medicinska fakulteterna)

Regeringen hade under punkten D 17 (s. 506–515) föreslagit riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att inrätta tjänster som professor (L 22) i enlighet med vad som förordats i propositionen.
2. bemyndiga regeringen att ändra benämningen av tjänster som professor i enlighet med vad som förordats i propositionen.
3. till Medicinska fakulteterna för budgetåret 1980/81 anvisa ett reservationsanslag av 275 777 000 kr.

I detta sammanhang hade behandlats motionerna

1979/80:521 av Olof Palme m. fl. (s), vari såvitt nu var i fråga yrkats att riksdagen beslutade att till Medicinska fakulteterna för budgetåret 1980/81 anvisa ett i förhållande till regeringens förslag med 1 000 000 kr. förhöjt reservationsanslag av 276 777 000 kr. (yrkande 9).

1979/80:892 av Hagar Normark m. fl. (s),

1979/80:1281 av Gunnar Biörck i Värmdö (m),

1979/80:1707 av Siri Häggmark m. fl. (m, s, c, fp) och

1979/80:1721 av Åke Polstam (c), vari yrkats att riksdagen beslutade att delbeloppet för Linköpings högskola/universitetet i Linköping under anslaget D 17 Medicinska fakulteterna uppräknades med ytterligare 250 000 kr. genom omfördelning mellan de medicinska fakulteterna.

Utskottet hemställde

1. att riksdagen bemyndigade regeringen att med anledning av propositionen 1979/80:100 och med avslag på motionen 1979/80:1281 inrätta tjänster som professor (L 22) i psykologi, molekylär genetik, klinisk bakteriologi, klinisk virologi, långvårdsmedicin, allmänmedicin, reumatologi och aneste-siologi, särskilt intensivvård.

2. att riksdagen bemyndigade regeringen att ändra benämningen av tjänster i enlighet med vad som förordats i propositionen 1979/80:100,

3. att riksdagen beträffande forskartjänst i genetisk epidemiologi skulle avslå motionen 1979/80:892,

4. att riksdagen beträffande tjänster för forskarutbildning inom vårdsektorn skulle avslå motionen 1979/80:1707,

5. att riksdagen med anledning av propositionen 1979/80:100 och motionen 1979/80:1721 såvitt nu var i fråga samt med avslag på motionen 1979/80:521 yrkandet 9 till Medicinska fakulteterna för budgetåret 1980/81 anvisade ett reservationsanslag av 276 027 000 kr.

Reservation hade avgivits

4. av Stig Alemyr, Bengt Wiklund, Lars Gustafsson, Helge Hagberg, Lennart Bladh, Lena Hjelm-Wallén och Karl-Erik Häll (alla s) som ansett att utskottet under 5 bort hemställa

att riksdagen med anledning av propositionen 1979/80:100 och motionen 1979/80:1721 såvitt nu var i fråga samt med bifall till motionen 1979/80:521 yrkandet 9 till Medicinska fakulteterna för budgetåret 1980/81 anvisade ett reservationsanslag av 277 027 000 kr.

Punkt 9 (Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna)

Regeringen hade under punkten D 20 (s. 518–524) föreslagit riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att inrätta tjänster som professor (L 22) i enlighet med vad som förordats i propositionen,
2. bemyndiga regeringen att ändra benämning av tjänst som professor i enlighet med vad som förordats i propositionen,
3. till Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna för budgetåret 1980/81 anvisa ett reservationsanslag av 228 085 000 kr.

I detta sammanhang hade behandlats motionerna

1979/80:518 av Britta Hammarbacken m. fl. (c. m) och

1979/80:521 av Olof Palme m. fl. (s), vari såvitt nu var i fråga yrkats att riksdagen beslutade att till Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna för budgetåret 1980/81 anvisa ett i förhållande till regeringens förslag med 3 000 000 kr. förhöjt reservationsanslag av 231 085 000 kr. (yrkande 10).

Utskottet hemställde

1. att riksdagen bemyndigade regeringen att inrätta tjänster som professor (L 22) i enlighet med vad som förordats i propositionen 1979/80:100,
2. att riksdagen bemyndigade regeringen att ändra benämningen av tjänst som professor i enlighet med vad som förordats i propositionen 1979/80:100,
3. att riksdagen beträffande forskning om kemisk miljö skulle avslå motionen 1979/80:518,
4. att riksdagen med bifall till propositionen 1979/80:100 och med avslag på motionen 1979/80:521 yrkandet 10 till Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna för budgetåret 1980/81 anvisade ett reservationsanslag av 228 085 000 kr.

Reservation hade avgivits

5. av Stig Alemyr, Bengt Wiklund, Lars Gustafsson, Helge Hagberg, Lennart Bladh, Lena Hjelm-Wallén och Karl-Erik Häll (alla s) som ansett att utskottet under 4 bort hemställa

att riksdagen med anledning av propositionen 1979/80:100 och med bifall till motionen 1979/80:521 yrkandet 10 till Matematisk-naturvetenskapliga

Onsdagen den
9 april 1980

Anslag till forskning och forskarutbildning

fakulteterna för budgetåret 1980/81 anvisade ett reservationsanslag av 231 085 000 kr.

Punkt 10 (Tekniska fakulteterna)

Regeringen hade under punkten D 21 (s. 524–529) föreslagit riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att inrätta tjänster som professor (L 22) i enlighet med vad som förordats i propositionen,
2. bemyndiga regeringen att ändra benämning av tjänster som professor i enlighet med vad som förordats i propositionen,
3. till Tekniska fakulteterna för budgetåret 1980/81 anvisa ett reservationsanslag av 242 459 000 kr.

I detta sammanhang hade behandlats motionerna

1979/80:516 av Sivert Andersson (s), vari yrkats att riksdagen hos regeringen skulle anhålla att förslag om inrättande av professur i belysningslära framlades snarast möjligt,

1979/80:521 av Olof Palme m. fl. (s), vari såvitt nu var i fråga yrkats att riksdagen beslutade att till Tekniska fakulteterna för budgetåret 1980/81 anvisa ett i förhållande till regeringens förslag med 3 000 000 kr. förhöjt reservationsanslag av 245 459 000 kr. (yrkande 11),

1979/80:1313 av Ingvar Svanberg m. fl. (s), vari såvitt nu var i fråga yrkats

3. att riksdagen beslutade att vid högskolan i Luleå inrätta en professur i industriell organisation,
4. att riksdagen beslutade att, utöver regeringens förslag i budgetpropositionen 1980, anvisa ytterligare 500 000 kr. under anslaget D 21, anslagsposten Forskning och forskarutbildning vid högskolan i Luleå, för under punkt 3 angivet ändamål,

1979/80:1547 av Eva Winther (fp),

1979/80:1701 av Olle Eriksson och Rune Torwald (båda c),

1979/80:1703 av Anders Gernandt (c) och

1979/80:1721 av Åke Polstam (c), vari yrkats att riksdagen beslutade att delbeloppet för Linköpings högskola/universitetet i Linköping under anslaget D 17 Medicinska fakulteterna uppräknades med ytterligare 250 000 kr. genom omfördelning mellan de medicinska fakulteterna.

Utskottet hemställde

1. att riksdagen bemyndigade regeringen att inrätta tjänster som professor (L 22) i enlighet med vad som förordats i propositionen 1979/80:100,

2. att riksdagen bemyndigade regeringen att ändra benämning av tjänster som professor i enlighet med vad som förordats i propositionen 1979/80:100,

3. att riksdagen beträffande professur i belysningslära med anledning av motionen 1979/80:516 som sin mening gav regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. att riksdagen beträffande professur i industriell organisation skulle avslå motionen 1979/80:1313 yrkandet 3 och yrkandet 4, det sistnämnda yrkandet såvitt nu var i fråga,

5. att riksdagen beträffande professur i skeppsergonomi skulle avslå motionen 1979/80:1701,

6. att riksdagen beträffande metallurgisk forskning och utbildning skulle avslå motionen 1979/80:1547.

7. att riksdagen beträffande fördelning av vissa forskningsresurser vid KTH skulle avslå motionen 1979/80:1703,

8. att riksdagen beträffande förstärkning av basresurserna skulle avslå motionen 1979/80:521 yrkandet 11 såvitt nu var i fråga,

9. att riksdagen beträffande den samlade medelsanvisningen med anledning av propositionen 1979/80:100 och motionen 1979/80:1721 såvitt nu var i fråga samt med avslag på motionen 1979/80:521 yrkandet 11 och motionen 1979/80:1313 yrkandet 4, sistnämnda motioner såvitt nu var i fråga, till Tekniska fakulteterna för budgetåret 1980/81 anvisade ett reservationsanslag av 242 209 000 kr.

Följande tre reservationer hade avgivits av Stig Alemyr, Bengt Wiklund, Lars Gustafsson, Helge Hagberg, Lennart Bladh, Lena Hjelm-Wallén och Karl-Erik Häll (alla s):

6. *beträffande professur i industriell organisation*, vari reservanterna ansett att utskottet under 4 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionen 1979/80:1313 yrkandet 3 och med anledning av motionen 1979/80:1313 yrkandet 4 såvitt nu var i fråga skulle bemyndiga regeringen att inrätta en professur i industriell organisation vid högskolan i Luleå den 1 juli 1980 samt besluta att för detta ändamål skulle anvisas 200 000 kr. mer än som föreslagits i propositionen 1979/80:100,

7. *beträffande förstärkning av basresurserna*, vari reservanterna ansett att utskottet under 8 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionen 1979/80:521 yrkandet 11 såvitt nu var i fråga beslutade att för detta ändamål skulle anvisas 3 000 000 kr. mer än som föreslagits i propositionen 1979/80:100.

8. *beträffande den samlade medelsanvisningen*, vari reservanterna – vid bifall till reservationerna 6 och 7 eller en av dem – ansett att utskottet under 9 bort hemställa

att riksdagen till Tekniska fakulteterna för budgetåret 1980/81 anvisade

Onsdagen den
9 april 1980

Anslag till forskning och forskarutbildning

det av reservanterna förordade reservationsanslaget med den ändring som föranleddes av riksdagens beslut med anledning av nämnda reservationer.

Punkt 14 (Utbildningsbidrag för doktorander)

Regeringen hade under punkten D 33 (s. 545) föreslagit riksdagen att till Utbildningsbidrag för doktorander för budgetåret 1980/81 anvisa ett förslagsanslag av 73 748 000 kr.

I detta sammanhang hade behandlats motionerna

1979/80:521 av Olof Palme m. fl. (s), vari såvitt nu var i fråga yrkats att riksdagen beslutade att till Utbildningsbidrag för doktorander för budgetåret 1980/81 anvisa ett i förhållande till regeringens förslag med 12 026 000 kr. förhöjt förslagsanslag av 85 774 000 kr. (yrkande 17), och

1979/80:893 av Christina Rogestam (c).

Utskottet hemställde

1. att riksdagen med bifall till propositionen 1979/80:100 och med avslag på motionen 1979/80:521 yrkandet 17 till Utbildningsbidrag för doktorander anvisade ett förslagsanslag av 73 748 000 kr.,

2. att riksdagen beträffande utredning av fråga om studiefinansieringen för vissa forskarstuderande skulle avslå motionen 1979/80:893.

Reservation hade avgivits

9. av Stig Alemyr, Bengt Wiklund, Lars Gustafsson, Helge Hagberg, Lennart Bladh, Lena Hjelm-Wallén och Karl-Erik Häll (alla s) som ansett att utskottet under 1 bort hemställa

att riksdagen med anledning av propositionen 1979/80:100 och med bifall till motionen 1979/80:521 yrkandet 17 till Utbildningsbidrag för doktorander för budgetåret 1980/81 anvisade ett förslagsanslag av 85 774 000 kr.

Punkt 15 (Forskning och utvecklingsarbete för högskolan m. m.)

Regeringen hade under punkten D 34 (s. 546) föreslagit riksdagen att till Forskning och utvecklingsarbete för högskolan m. m. för budgetåret 1980/81 anvisa ett reservationsanslag av 17 635 000 kr.

I detta sammanhang hade behandlats motionen 1979/80:521 av Olof Palme m. fl. (s), vari såvitt nu var i fråga yrkats att riksdagen beslutade att till Forskning och utvecklingsarbete för högskolan m. m. för budgetåret 1980/81 anvisa ett i förhållande till regeringens förslag med 9 000 000 kr. (1 500 000+7 500 000) förhöjt reservationsanslag av 26 635 000 kr. i enlighet med vad som anförts i motionen (yrkande 1).

Utskottet hemställde

att riksdagen med bifall till propositionen 1979/80:100 och med avslag på motionen 1979/80:521 yrkandet 1 till Forskning och utvecklingsarbete för

högskolan m. m. för budgetåret 1980/81 anvisade ett reservationsanslag av 17 635 000 kr.

Nr 116

Onsdagen den
9 april 1980

Anslag till forskning och forskarutbildning

Reservation hade avgivits

10. av Stig Alemyr, Bengt Wiklund, Lars Gustafsson, Helge Hagberg, Lennart Bladh, Lena Hjelm-Wallén och Karl-Erik Häll (alla s) som ansett att utskottet bort hemställa

att riksdagen med anledning av propositionen 1979/80:100 och med bifall till motionen 1979/80:521 yrkandet 1 till Forskning och utvecklingsarbete inom högskolan m. m. för budgetåret 1980/81 anvisade ett reservationsanslag av 26 635 000 kr.

Punkt 16 (Forskningsrådsnämnden)

Regeringen hade under punkten D 37 (s. 551–554) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad som i propositionen förordats om en treårig försöksverksamhet med utgivning av populärvetenskapliga böcker,
2. till Forskningsrådsnämnden för budgetåret 1980/81 anvisa ett reservationsanslag av 32 162 000 kr.

I detta sammanhang hade behandlats motionerna

1979/80:521 av Olof Palme m. fl. (s), vari såvitt nu var i fråga yrkats

5. att riksdagen beslutade om en försöksverksamhet med regionala forskningsråd i Värmland och Norrbotten i enlighet med vad som anförts i motionen,

6. att riksdagen beslutade att till Forskningsrådsnämnden för budgetåret 1980/81 anvisa ett i förhållande till regeringens förslag med 10 000 000 kr. förhöjt reservationsanslag av 42 162 000 kr.,

20. att riksdagen beslutade att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om instiftande av ett pris för bästa populärvetenskapliga insats i massmedia,

1979/80:878 av Gunnar Biörck i Värmdö (m) samt

1979/80:1704 av Lars Gustafsson och Arne Gadd (båda s).

Utskottet hemställde

1. att riksdagen beträffande forskningsrådsnämndens sammansättning skulle avslå motionen 1979/80:878,
2. att riksdagen beträffande folkrörelseforskning skulle avslå motionen 1979/80:1704,
3. att riksdagen godkände vad som förordats i propositionen 1979/80:100 om en treårig försöksverksamhet med utgivning av populärvetenskapliga böcker,
4. att riksdagen beträffande pris för bästa populärvetenskapliga insats i massmedia med anledning av motionen 1979/80:521 yrkandet 20 som sin

Nr 116

Onsdagen den
9 april 1980

*Anslag till forskning
och forskar-
utbildning*

mening gav regeringen till känna vad utskottet anfört,

5. att riksdagen beträffande försöksverksamhet med regionala forskningsråd i Värmland och Norrbotten skulle avslå motionen 1979/80:521 yrkandet 5,

6. att riksdagen med bifall till propositionen 1979/80:100 och med avslag på motionen 1979/80:521 yrkandet 6 till Forskningsrådsnämnden för budgetåret 1980/81 anvisade ett reservationsanslag av 32 162 000 kr.

Reservation hade avgivits

11. beträffande försöksverksamhet med regionala forskningsråd av Stig Alemyr, Bengt Wiklund, Lars Gustafsson, Helge Hagberg, Lennart Bladh, Lena Hjelm-Wallén och Karl-Erik Häll (alla s) som ansett

dels att utskottet under 5 bort hemställa

att riksdagen beträffande försöksverksamhet med regionala forskningsråd i Värmland resp. Norrbotten med bifall till motionen 1979/80:521 yrkandet 5 som sin mening gav regeringen till känna vad reservanterna anfört.

dels – vid bifall till hemställan under 5 i denna reservation – att utskottet under 6 bort hemställa

att riksdagen med anledning av propositionen 1979/80:100 och med bifall till motionen 1979/80:521 yrkandet 6 till Forskningsrådsnämnden för budgetåret 1980/81 anvisade ett reservationsanslag av 42 162 000 kr.

Punkt 18 (Medicinska forskningsrådet)

Regeringen hade under punkten D 39 (s. 557–558) föreslagit riksdagen att till Medicinska forskningsrådet för budgetåret 1980/81 anvisa ett reservationsanslag av 110 905 000 kr.

I detta sammanhang hade behandlats motionerna

1979/80:450 av Eva Hjelmström och Inga Lantz (båda vpk), vari yrkas

1. att riksdagen beslutade att under Medicinska forskningsrådet anvisa ett särskilt reservationsanslag på 10 000 000 kr. att användas inom området preventivmedelsforskning,

2. att riksdagen som sin mening gav regeringen till känna att det anvisade särskilda anslaget för preventivmedelsforskning borde ses som en förstärkningsresurs för forskningsområdet.

1979/80:661 av Anita Johansson m. fl. (s) såvitt nu var i fråga (yrkande 3).

1979/80:1284 av Görel Bohlin och Siri Häggmark (båda m).

1979/80:1706 av Margot Håkansson m. fl. (fp, s, m, c) samt

1979/80:1725 av Alf Wennerfors och Sten Svensson (båda m).

Utskottet hemställde

1. att riksdagen beträffande omvårdnadsforskning skulle avslå motionerna 1979/80:661 yrkandet 3 och 1979/80:1284,
2. att riksdagen beträffande prioritering av forskning om hjärnans kärlsjukdomar skulle avslå motionerna 1979/80:1706 och 1979/80:1725,
3. att riksdagen beträffande anvisning av särskilda medel för preventivmedelsforskning skulle avslå motionen 1979/80:450 i denna del,
4. att riksdagen med bifall till propositionen 1979/80:100 och med avslag på motionen 1979/80:450 i denna del till Medicinska forskningsrådet för budgetåret 1980/81 anvisade ett reservationsanslag av 110 905 000 kr.

Punkt 19 (Naturvetenskapliga forskningsrådet m. m.)

Regeringen hade under punkten D 40 (s. 559–564) föreslagit riksdagen att till Naturvetenskapliga forskningsrådet m. m. för budgetåret 1980/81 anvisa ett reservationsanslag av 238 260 000 kr.

I detta sammanhang hade behandlats motionen 1979/80:521 av Olof Palme m. fl. (s), vari såvitt nu var i fråga yrkats att riksdagen beslutade att till Naturvetenskapliga forskningsrådet m. m. för budgetåret 1980/81 anvisa ett i förhållande till regeringens förslag med 10 000 000 kr. förhöjt reservationsanslag av 248 260 000 kr. (yrkande 15).

Utskottet hemställde

att riksdagen med bifall till propositionen 1979/80:100 och med avslag på motionen 1979/80:521 yrkandet 15 till Naturvetenskapliga forskningsrådet m. m. för budgetåret 1980/81 anvisade ett reservationsanslag av 238 260 000 kr.

Reservation hade avgivits

12. av Stig Alemyr, Bengt Wiklund, Lars Gustafsson, Helge Hagberg, Lennart Bladh, Lena Hjelm-Wallén och Karl-Erik Häll (alla s) som ansett att utskottet bort hemställa

att riksdagen med anledning av propositionen 1979/80:100 och med bifall till motionen 1979/80:521 yrkandet 15 till Naturvetenskapliga forskningsrådet m. m. för budgetåret 1980/81 anvisade ett reservationsanslag av 248 260 000 kr.

LARS GUSTAFSSON (s):

Herr talman! Till det betänkande om forskning och forskarutbildning som nu skall diskuteras har vi socialdemokrater fogat 12 reservationer. För att inte i onödan dra ut på debatten tänker jag – med ett undantag bara – uppehålla mig vid de punkter där vi socialdemokrater har reserverat oss i utskottet.

Undantaget gäller förslaget om en forskningspolitisk proposition. Detta föreslogs ursprungligen av forskningsrådsutredningen i dess slutbetänkande 1977. I proposition våren 1979 fördes förslaget vidare till riksdagen. Beslut

*Anslag till forskning
och forskar-
utbildning*

fattades sent på våren 1979 här i riksdagen. Innebörden i beslutet var att regeringen en gång per mandatperiod skall lägga fram en principproposition – ett slags regeringens FoU-program. Programmet skall avse en femårsperiod och planeringen göras rullande. Om detta var vi då från socialdemokratiskt håll ense med regeringen – och vi är det fortfarande.

I forskningsrådsutredningen, som jag tillhörde, utgick vi naturligtvis ifrån att den forskningspolitiska propositionen skulle läggas fram alldeles i början av en mandatperiod. Detsamma gjorde vi självfallet i utbildningsutskottet, när vi behandlade frågan våren 1979.

Vi blev därför förvånade då vi i årets budgetproposition läste att regeringen avser att lägga fram den första forskningspolitiska propositionen vid en mandatperiods slut i stället för vid en mandatperiods början.

Jag är därmed inne på den första socialdemokratiska reservationen. Vi har från socialdemokratiskt håll full förståelse för att det denna första gång har tagit och tar tid att arbeta fram en forskningspolitisk proposition. Vi anklagar alltså inte regeringen för att den denna första gång tar tid på sig och låter göra ett grundligt förarbete – tvärtom, det tycker vi är bra. Det vi emellertid inte kan acceptera är att den forskningspolitiska propositionen läggs fram vid slutet av mandatperioden. När det visar sig – och det gör det uppenbarligen redan nu – att tidsutdräkten blir så stor, borde det enligt vår mening leda till att man avvaktar valet 1982. Den regering som då kommer att sitta – i kraft av valutslaget – bör enligt vår mening lägga fram den första forskningspolitiska propositionen. *Det* skulle rimma med riksdagens intentioner.

De övriga elva socialdemokratiska reservationerna har bl. a. det gemensamt att de alla gäller pengar. Våra förslag i dessa reservationer innebär att vi sammanlagt satsar drygt 50 milj. kr. mer till forskning och forskarutbildning än regeringen gör. Det är ett uttryck för den högre ambitionsnivå som vi socialdemokrater har på forskningens och forskarutbildningens område jämfört med den borgerliga regeringens. Det kommer till uttryck för det första i att vi vill förstärka basresurserna till de olika fakulteterna med 9 milj. kr. mer än regeringen.

Det tar sig för det andra uttryck i att vi satsar ca 0,5 milj. kr. på forskning inom ett par nya områden, barnkultur vid Stockholms universitet och företagsutveckling, särskilt för mindre och medelstora företag, vid högskolan i Luleå.

Det tar sig för det tredje uttryck i att vi satsar drygt 12 milj. kr. mer än regeringen på utbildningsbidrag för doktorander, både genom att öka antalet bidrag med 200 utöver regeringens förslag och genom att höja bidragsbeloppet upp till det högsta beloppet för utbildningsbidrag i arbetsmarknadsutbildningen.

För det fjärde tar sig vår högre ambitionsnivå uttryck i att vi satsar 9 milj. kr. ytterligare på åtgärder som främjar internationella kontakter och internationellt utbyte.

Vi satsar för det femte 10 milj. kr. mer än regeringen på det naturvetenskapliga forskningsrådet. Dessa 10 milj. kr. – tillsammans med de 6 milj. kr. vi utöver regeringen satsar på de tekniska och matematisk-naturvetenskap-

liga fakulteternas basresurser – markerar den vikt som vi från socialdemokratiskt håll fäster vid de här vetenskapsområdenas utveckling. Motiven härför behöver jag knappast utveckla närmare nu. Det räcker med att hänvisa till vårt lands allmänna situation f. n.

Slutligen satsar vi 10 milj. kr. på försök med regionala forskningsråd för Värmland och Norrbotten, anknutna till forskningsrådsnämnden. Avsikten med försöket är att utröna om och hur de nationella forskningsstödjande organen kan kompletteras med regionalt förankrade organ av forskningsstödjande och forskningsinitierande karaktär. Karl-Erik Häll från Västerbottensbanken och Margot Wallström från Värmlandsbanken kommer senare att närmare utveckla socialdemokraternas motiv för detta förslag.

Herr talman! Med det anförda ber jag att få yrka bifall till de socialdemokratiska reservationerna nr 1–12 i utbildningsutskottets betänkande nr 20 och i övrigt till utskottets förslag.

RAUL BLÜCHER (vpk):

Herr talman! Forskningspolitiken är en maktfråga och därmed också en demokratifråga.

En huvudfråga i maktkampen om den vetenskapliga forskningen är frågan huruvida forskningen skall tjäna privata kapitalintressen och styras av storfinans och företag, eller om den skall styras av demokratiska organ och inriktas på uppgifter i folkflertalets och de arbetandes intressen.

I dag har de privata kapitalintressena inte bara den avgörande makten över den forskning som företag och finansgrupper själva finansierar – och det är en betydande del av den tillgängliga forskarkapaciteten. De privata intressenterna har också ett stort inflytande över huvuddelen av den offentliga forskningen, den som finansieras över statsbudgeten. Auktoritära och hierarkiska förhållanden präglar fortfarande forskningen inom högskolorna.

I motion 1321 föreslår vpk att riksdagen skall uttala sig för en ny, demokratiskt inriktad forskningspolitik. Vi menar att de arbetande forskarna måste få större möjligheter än nu att påverka besluten. Vi vill också med våra förslag sätta forskningen mitt i byn, öppna denna hittills ganska slutna värld för offentlig insyn och debatt. Vad våra forskningsresurser används till angår oss alla. Dagens ärende gäller strikt själva anslagen via statsbudgeten till den pågående forskningen. Riksdagen borde också ta sig tid att vid tillfälle diskutera forskningens politiska innehåll.

Riktlinjerna för en demokratiserad forskningspolitik återfinns i punkten 1 i motion 1321. Forskningsprogrammen bör enligt dessa förslag tillkomma genom demokratiska beslut, där alla arbetande forskare inom en institution beslutar kollektivt enligt principen en person en röst. Vi föreslår också att lokala fackliga organisationer skall ges rätt att utse en representant vid varje vetenskaplig institution.

Vi vill ersätta de nuvarande beslutande organen med ett centralt kollegium för att bereda och övervaka den nationella forskningspolitiken. Detta centrala kollegium skulle enligt vårt förslag få den sammansättningen att

Onsdagen den
9 april 1980

*Anslag till forskning
och forskar-
utbildning*

hälften av ledamöterna utses av de verksamma forskarna, den andra hälften av fackförbundens representantskap.

Dessutom anser vi att ett riksdagens uttalande för en demokratisk forskningspolitik också bör ge uttryck åt meningen att privat uppdragsforskning för kommersiella intressen är oförenlig med en offentlig forskaranställning, när uppdragsforskning utgör en betydande del av forskarens totala arbetsinsats under ett år.

Utskottet konstaterar i betänkande nr 20 helt riktigt att förslag med det här innehållet framfördes även förra året och att utskottet då hänvisade till att riksdagen i samband med högskolereformen och forskningsrådsreformen nyligen tagit ställning till beslutsformerna. Men dessa beslut förra året har inte ruckat på de bestående maktförhållandena. Och kapitalets övermakt leder i ett långsiktigt perspektiv till att viktiga forskningsområden eftersätts. Vill man åstadkomma en demokratisering av forskningen och ställa den i folkflertalets tjänst, måste en avgörande maktförskjutning äga rum.

Vi har i motionen pekat på att arbetarrörelsens organisationer, och då främst de fackliga, har ett orimligt svagt inflytande på dagens forskning. Fackförbunden söker utveckla en egen hållning till de för den framtida industriella och ekonomiska utvecklingen avgörande frågorna om forskning och teknik. Men jämför vi de fackliga organisationernas möjligheter att påverka inriktningen med de möjligheter som arbetsköparna och storfinansen har, framgår det klart att demokratin ännu inte har erövrat denna viktiga sektor av samhället.

Vi kräver att fackföreningsrörelsen omedelbart skall få en större andel av samhällets forsknings- och utvecklingsresurser och möjlighet att påverka även den privatstyrda forskningen.

Det är, herr talman, mycket anmärkningsvärt att socialdemokraterna varken i motionen 521 eller genom sin representation i utskottet har tagit ställning till vårt förslag i detta stycke. Anser dagens socialdemokrati att frågan om fackföreningsrörelsens inflytande över forskningen saknar intresse? Håller socialdemokratins ledning på att definitivt kasta loss från arbetarklassens intressen?

Utskottet skriver att frågan om ökad facklig representation i forsknings- och utvecklingsorganen "måste bedömas från fall till fall och komma till stånd successivt under hänsynstagande till löpande mandatperioder m. m.". Däri instämmer alltså de sju socialdemokraterna. Det är ett försiktigt och menlöst sätt att nalkas frågan. Man har ungefär samma ton som man hade när den allmänna rösträtten diskuterades i seklets början.

Samma sak kan anföras om utskottets skrivning när det gäller forskarnas tillträde till arbetsplatserna. Sociologförbundet har undersökt försöken att stoppa de hittills blygsamma ansatserna att bedriva en arbetslivsforskning som tar upp förhållandena från de anställdas synpunkt. En fjärdedel av forskarna i den aktuella undersökningen vägrades tillträde till de arbetsplatser där de ville forska, en ungefär lika stor andel vägrades tillgång till de uppgifter de begärde när de väl hade kommit in på arbetsplatsen, och 12 % av forskarna fick sina rapporter censurerade. Men utskottet är enigt – de sju

från arbetarpartiet har inte reagerat. Frågan om forskares tillträde till arbetsplatserna bör enligt utskottet "lösas genom förhandlingar mellan arbetsmarknadens parter och lagstiftning bli aktuell först om det visar sig omöjligt att träffa avtal".

Herr talman! Det har redan visat sig omöjligt att träffa avtal i tillräcklig omfattning. Är det måne så att utbildningsutskottets socialdemokrater är kvar i förvissningen att medbestämmandelagen, allmänt kallad tutan ute på arbetsplatserna, blev 1970-talets stora demokratireform? I den kalla verkligheten är det fortfarande så att företagsledningen bestämmer. Den fackliga organisationen har ingen verklig makt att sätta bakom vid den s. k. förhandlingen.

I yrkandet 2 i vpk-motionen begärs en lag som garanterar forskarna tillträde till arbetsplatserna oavsett vad arbetsköparna anser, en lag som ger en lokal fackklubb rätt att ge forskare uppdrag att bearbeta förhållanden på arbetsplatsen – även det med eller utan företagsledningens och ägarnas samtycke. Den lagen bör också ålägga företagen att underlätta forskningen. Förslag om en lag med den anförda innebörden har redan tidigare lagts fram av bl. a. arbetsrättskommittén och Metallindustriarbetareförbundet.

Det är som sagt mycket förvånande att det arbetarparti som är företrätt i utskottet inte har ägnat frågan ett intresse som kan avläsas i betänkandet. Nu är ju inte vårt parti med i utskotten, och jag må väl då göra en reservation för synpunkter som kan ha framförts under utskottets överläggningar. Dock kvarstår det beklagliga faktum att ingenting har sagts i någon reservation till utskottsbetänkandet. Socialdemokraterna har lagt ner åtskilligt arbete i andra delar av det omfattande material som det aktuella betänkandet innehåller och i tolv reservationer framfört synpunkter som vpk kan instämma i. Men för att få demokratifrågorna prövade av kammaren måste vpk-kraven vidhållas, och jag kommer att yrka bifall till motion 1321 i dess helhet.

Herr talman! Som ny ledamot av riksdagen ser jag med oro på den snabbhet med vilken viktiga principfrågor körs över. Den idélösa svängremsbudgeten manglas igenom i ett nästan mekaniskt förlopp. Med all respekt för att samhället måste fungera och att någon budget måste bli gällande den 1 juli saknar jag ändå en fortgående debatt med framtidsperspektiv, en idédebatt om samhällets utveckling. T. ex. inom vårt parti har många varit engagerade i frågorna om forskningens villkor och om hur forskningen skall användas. Sannolikt har engagemanget också varit brett inom andra politiska partier i de här frågorna. Det är ju frågor som hänger samman med människan och tekniken, med våra möjligheter att upprätta ett mänskligt herravälde över teknologin och ställa den i vår tjänst eller bli slavar under en utveckling som vi inte bemästrar. En viktig delfråga är demokratins möjligheter inom den samhällseliga forskningen.

När jag läser utskottsbetänkandet och ser fram emot den stundande mekaniska voteringen och knapptryckandet finner jag inget handlingsutrymme för vad en levande idédebatt skulle kunna leda fram till. Därmed vill jag inte på något sätt ringakta det arbete som ligger bakom utskottsbetänkandet.

Anslag till forskning och forskarutbildning

Onsdagen den
9 april 1980

*Anslag till forskning
och forskar-
utbildning*

Man har utfört ett mycket gediget arbete under relativt kort tid sedan statsverkspropositionen lades fram i början på året. Frågan är snarare om inte detta sätt att avgöra viktiga principfrågor är alldeles för effektivt.

Jag har gett uttryck för den här personliga reflexionen från en nyvalds perspektiv. Det är tänkbart att en tids erfarenhet av tankeutbyte i utskottet skulle ha fått mig att se med större tillförsikt på riksdagens möjligheter att verkligen påverka och styra samhällets utveckling.

Men de tankar som både forskarna själva och många andra har om vetenskapens uppgifter i ett samhälle i omvandling måste få reella möjligheter att påverka, och då måste de maktcentra som i dag styr vitala delar av forskningen tvingas att ge vika för demokratin. Vi kommunister ser fackföreningarna som de arbetandes viktigaste organisationer och vill därför genom en demokratisering med ökat fackligt inflytande bana väg för en sådan utveckling.

Herr talman! Jag har avsiktligt ägnat mitt anförande helt åt motion 1321. I betänkandet behandlas också vpk-motionerna om ökade anslag till fredsforskningen, om ökade anslag till preventivmedelsforskning och om ett införande av idrottsforskning som ämne vid högskolorna. Eva Hjelmström kommer i ett senare anförande att ta upp dessa motioner.

Med det anförda vill jag yrka bifall till motionen 1321 av Lars Werner m. fl.

CLAES ELMSTEDT (c):

Herr talman! I utbildningsutskottets betänkande nr 20 behandlas rätt många motioner av de mest skiftande slag, och jag kan rimligen inte som representant för utskottet kommentera alla dessa. Utskottets syn på dem är utförligt redovisad i betänkandet. Någon motion är tillgodosedd genom nyligen fattade riksdagsbeslut och andra är föremål för utredningar av olika slag.

Vpk:s partimotion, som Raul Blücher nyss har talat för, är praktiskt taget i sin helhet en upprepning från i fjol. Jag kan förstå att motionärerna inte är nöjda med behandlingen av en motion som blivit avstyrkt, men faktum är att utskottet inte har funnit någon anledning att ändra den uppfattning på där berörda punkter som utskottet gav uttryck för för ett år sedan och som riksdagen då ställde sig bakom. Det finns därför inte heller skäl att närmare gå in på de olika delyrkandena här. De är klart redovisade på s. 3 i utskottsbetänkandet.

Jag vill dock säga till motionärerna att det ingalunda är så att utskottet går förbi några motioner med en axelryckning. Det förekommer en ordentlig genomgång av alla motioner, och den mest uttömmande behandlingen i dessa fall ägde naturligtvis rum efter det att de hade väckts i samband med fjolårets proposition. Jag kommer att närmare kommentera de avsnitt som tas upp i reservationer vid utskottsbetänkandet.

Som framgår av detta betänkande fattade riksdagen i fjol ett beslut om vissa riktlinjer för forskningsplaneringen. Dessa riktlinjer innebär att regeringen för varje valperiod i en proposition redovisar ett regeringens

FoU-program. Lars Gustafsson var inne på dessa frågor.

För att få bästa möjliga underlag för en proposition av det här slaget har regeringen gett en rad uppdrag åt berörda parter. Av budgetpropositionen framgår sålunda att UIIÄ, statistiska centralbyrån, forskningsrådsnämnden och delegationen för vetenskaplig och teknisk informationsförsörjning fått i uppdrag att lämna förslag i olika avseenden. Det gäller bl. a. förbättrad forskningsstatistik, registrering av forskningsprojekt, system för dimensionering av forskarutbildning etc.

I den socialdemokratiska partimotionen och i reservationen 1 framhålls att den forskningspolitiska propositionen bör läggas fram för riksdagen i början av varje valperiod, och utskottsmajoriteten delar i stort denna mening. Jag själv har inget att invända mot det. Men man bör komma ihåg att en sådan proposition nu skall läggas fram för första gången och att det, som jag har erinrat om, är mycket förberedelsearbete. Regeringen har ändå bedömt det som viktigt och i överensstämmelse med fjolårets riksdagsbeslut att lägga fram en proposition under denna valperiod, även om det blir i slutet av densamma. Utskottet ställer sig bakom detta förfarande men säger samtidigt att avlämnandet av dylika propositioner i fortsättningen måste ske så tidigt som möjligt efter ett val. Den idédebatt som Raul Blücher efterlyste bör ha en framskjuten plats i samband med att regeringen lägger fram denna sin proposition – ett regeringens FoU-program.

I reservationerna 2, 3, 4 och 5 krävs högre anslag till de olika fakulteterna. Det är så som Lars Gustafsson erinrade om, att det i de socialdemokratiska reservationerna över lag krävs mer pengar än vad regeringen och utskottsmajoriteten anser det möjligt att satsa. Det handlar om åtskilliga miljoner kronor utöver budgetpropositionens förslag. Då skall man också ha i minnet att forskningsorganisationen vid universitet och högskolor får betydande nytillskott i årets budgetproposition. Dessutom aviseras ytterligare förstärkningar kommande budgetår.

Jag tycker att regeringen och utskottsmajoriteten härigenom visar det ansvar man kan begära när det gäller denna viktiga sektor. Det är klart att det alltid går att plussa på mera, men i den prioritering som majoriteten tvingats göra är det förslag som nu framläggs så långt man kan sträcka sig.

Varje år framförs önskemål om inrättande av nya professurer. Utbildningsutskottet brukar vara noga med att de professurer som föreslås finns upptagna på förslag från underliggande instanser. Emellanåt har dock utskottet föreslagit riksdagen att inrätta en och annan professur, även om regeringen inte har föreslagit det. Så sker också denna gång. Det gäller professuren i belysningslära, varom det finns en motion som behandlas i detta betänkande. UHÄ har i sin anslagsframställning fört fram kravet på denna professur, och det har också styrelsen för tekniska högskolan i Stockholm gjort. Utskottet föreslår således att denna professur inrättas vid KTH 1981.

Däremot vill utskottet avvakta när det gäller professuren i industriell organisation vid högskolan i Luleå. I reservation 6 begärs en sådan redan i år. UHÄ utreder resursbehoven för både utbildning och forskning inom det

Nr 116

Onsdagen den
9 april 1980

Anslag till forskning och forskarutbildning

*Anslag till forskning
och forskar-
utbildning*

aktuella området. Såväl föredragande statsrådet som utskottsmajoriteten menar att denna UHÄ:s utredning bör inväntas innan man tar ställning i frågan. Det är, som jag tidigare påpejade, en ordning som utbildningsutskottet oftast brukar tillämpa.

I reservation 7 krävs 3 milj. kr. utöver budgetpropositionens förslag. Också här har regeringen lagt på mera resurser och aviserat fortsatt höjning kommande år. Majoriteten tillstyrker detta och avvisar motionsyrkandet.

Lars Gustafsson nämnde att de socialdemokratiska ledamöterna i utskottet var mer intresserade än majoriteten av att satsa på naturvetenskap och teknik. Han hänvisade till hur det såg ut i samhället i dag. Ja, det är väl i så fall synde som ligger ganska långt tillbaka i tiden. Effekterna av en satsning som denna ser man ju inte omedelbart.

När det gäller utbildningsbidrag för doktorander föreslås i budgetpropositionen en höjning av antalet med 75 upp till 1 510. Denna ökning motsvarar ungefär vad forskarutbildningsutredningen föreslog. Reservanternas förslag om ytterligare 200 utbildningsbidrag kan utskottet inte biträda. Vad avser beloppens storlek bör vi avvakta behandlingen av lärartjänstutredningens förslag till studiefinansiering innan någon ändring görs. Utredningen är ju färdig och ute på remiss samt kommer att behandlas i vanlig ordning.

Frågan om försöksverksamhet med regionala forskningsråd i Värmland och Norrbotten tas upp i den socialdemokratiska partimotionen och i reservation nr 10. Jag vill gärna understryka vikten av det som härvidlag behandlas i motionen. De regionalpolitiska problemen finns litet varstans i landet, och jag delar helt uppfattningen att ett närmande av forskningen till den handfasta verkligheten är en angelägenhet av högsta rang. På vilket sätt använder vi bäst de resurser som satsas på regionalpolitiken och arbetsmarknadspolitiken? Det är en fråga som det är motiverat att ställa och viktigt att få svar på. I motion från centern har vi tidigare tagit upp dessa frågor och påtalat att vi vet för litet om varför satsningar utfaller så eller så. En annan fråga som man ofta har anledning att ställa är: Utnyttjar vi på bästa sätt de tillgångar av skilda slag som finns i de olika regionerna?

Utskottets majoritet är i detta läge inte övertygad om att den lämpliga vägen är att gå via regionala forskningsråd. Risken för uppsplittring av resurserna finns. Däremot bör en bättre samverkan ske mellan forskare och planerare på regional nivå. I samband med riksdagens beslut i fjol om regionalpolitiken fick expertgruppen för forskning om regional utveckling bl. a. till uppgift att initiera och samordna forskning på regionalpolitikens område och se till att forskningsresultaten blir tillgängliga för dem som har att fatta beslut på olika nivåer – inte bara för dem som skall fatta beslut på regional nivå utan i minst lika stor utsträckning för dem som skall fatta beslut på central nivå i detta hus. Inom varje högskoleregion finns dessutom en regional samverkansgrupp med uppgift att vara en länk mellan forskare och planerare på det regionala planet.

Det har alltså hänt en hel del på det här området under senare år. Forskningsamverkanskommittén, FOSAM, framlägger sitt betänkande i år. Vid universiteten och de tekniska högskolorna finns sekretariat för att främja

kontakten mellan högskoleforskningen och näringslivet. Till detta kan läggas att stöd till forskning och utveckling som bekant ges av STU, riksbankens jubileumsfond, de regionala utvecklingsfonderna etc.

Utskottet har utförligt redovisat vad som är på gång. Inte minst vad jag senast talade om, nämligen de regionala satsningarna och konsekvenserna av dessa har redovisats i utskottsbetänkandet på ett fylligt sätt, framför allt det som har hänt under de senaste åren just när det gäller forskningens anknytning till näringsliv och arbetsmarknad. Vi tycker nog att det som reservanterna över hela fältet är ute efter väl tillgodoses med de satsningar som görs, inte minst mot bakgrund av det statsfinansiella läge som f. n. råder. Jag vill gärna understryka att det inte råder några delade meningar i utskottet om frågornas vikt och betydelse. Det vill jag starkt betona. Man kan möjligen diskutera att vi på några punkter använder olika vägar för att nå målet, men jag tillbakavisar påståendet att utskottsmajoriteten skulle ha lägre ambitionsnivå än minoriteten när det gäller denna viktiga sektor.

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till utskottets hemställan på samtliga punkter.

LARS GUSTAFSSON (s) replik:

Herr talman! När det gäller tidpunkten för framläggandet av den första forskningspolitiska propositionen noterar jag att utskottets talesman, Claes Elmstedt, lika väl som utskottsmajoriteten håller med oss om att den rimliga ordningen bör vara att man framlägger en sådan här forskningspolitisk proposition i början av varje mandatperiod. Då är det litet underligt att man inleder denna verksamhet genom att bete sig precis tvärtom och framlägga den i slutet av mandatperioden. Jag tycker att det rimmar väldigt illa med vad utskottsmajoriteten själv skriver i sitt betänkande.

När man börjar en sådan här ny verksamhet som är litet av en provverksamhet för riksdagen, borde den få bilda mönster för hur man skall bete sig i fortsättningen. Att på en viktig punkt ge avkall på detta krav tycker vi inte är ett särskilt lämpligt tillvägagångsätt. Därför har vi reserverat oss på den punkten.

Vi ser heller inte någon speciell nackdel med en förskjutning från den tidpunkt som utskottsmajoriteten nu har valt, dvs. slutet av den innevarande mandatperioden, och till den tidpunkt vi valt, dvs. början av den kommande mandatperioden. Dessa tidpunkter skiljer sig inte så mycket åt. Det är ju bara det att det är ett val emellan, och jag tycker att man borde avvakta det när man ändå kommit så här långt. Vi anklagar i och för sig inte regeringen för detta. Vi har klart för oss att mycket bakgrundsarbete måste göras, och det är bra att det blir gjort, men vi tycker alltså att här finns en inkonsekvens.

Claes Elmstedt säger att han tillbakavisar påståendet om att majoriteten skulle ha en lägre ambitionsnivå än minoriteten. Jag har svårt att se att man kan tolka minoriteten på det sättet att den skulle ha en lägre ambitionsnivå än majoriteten. Det är ändå ett faktum att vi är beredda att satsa mera pengar på den här verksamheten än vad majoriteten gör. Det måste väl ändå kunna

Onsdagen den
9 april 1980

*Anslag till forskning
och forskar-
utbildning*

tolkas som att vi har en högre ambitionsnivå. Jag kan inte få det till någonting annat.

Vi gör alltså helt enkelt andra prioriteringar än majoriteten. Majoriteten har givit skäl för sina. Den gör en annan avvägning. Vi har givit skäl för våra, och jag tycker nog ändå att det måste tolkas som en högre ambitionsnivå.

Låt mig sedan när det gäller de regionala forskningsråden säga att den väg som vi föreslår naturligtvis är *en* väg bland många andra. Det hade funnits möjlighet att välja andra vägar. Utskottets talesman antydde några. Jag menar att det här är ett sätt som man kan pröva. Sedan får vi se om det sättet är bättre än några andra. Det är väl bara bra om man prövar olika vägar, och vi vill att den väg vi föreslår också skall vara med i bilden när man skall utvärdera verksamheten på regional nivå.

CLAES ELMSTEDT (c) replik:

Herr talman! Vi kanske inte behöver föra någon längre diskussion om tidpunkten för avlämnandet av det första FoU-programmet. Det finns en ambition att komma i gång med verksamheten, och det är motivet för det förslag som här föreligger. Jag understryker än en gång att vi har den uppfattningen att det är bra om verksamheten kan komma i gång så snart som möjligt efter ett val.

När vi talar om vem som har den högsta eller den lägsta ambitionsnivån i sammanhanget vill jag bara säga att om vi går tillbaka ett antal år och tittar efter vad som har satsats under årens lopp med de olika regeringar som vi har haft under 1970-talet, så är jag säker på att vi kommer att finna att det sammantaget ingalunda är någon lägre ambitionsnivå hos den nuvarande regeringen än hos den socialdemokratiska.

Sedan är det klart att det är som Lars Gustafsson säger, att man kan prioritera olika. När man kommer till slutpunkten är det faktiskt så – den erfarenheten lärde jag mig i oppositionsställning – att det är något lättare att agera utifrån den positionen än vad det är utifrån regeringsställning. Den erfarenheten tror jag att Lars Gustafsson också har.

När det sedan gäller de regionala forskningsråden säger Lars Gustafsson att det är *en* väg och att det kan finnas flera. Jag håller med om det, och det är ett intressant uppslag, men med all den verksamhet som är på gång för att komma till rätta med de här frågorna och i det statsfinansiella läge som vi befinner oss i har utskottsmajoriteten stannat för att välja den andra vägen, och socialdemokraterna har reserverat sig.

Jag tycker att det är bra att alla de olika förslagen finns med i den fortsatta debatten, för jag är övertygad om att detta är inte sista gången vi diskuterar frågor av den här typen på forskningens område. Verkligheten kommer att hjälpa oss, om ingen annan gör det, att se till att vi diskuterar dem allt framgent.

LARS GUSTAFSSON (s) replik:

Herr talman! Claes Elmstedt sade att om man går tillbaka och ser på hela 1970-talet så kanske den borgerliga grupperingen har väl så hög ambitionsnivå som socialdemokraterna på det här området. Det är alltid intressant med historia, och visst kan vi öva litet historik här, men varför då stanna bara vid 1970-talet? Varför inte gå tillbaka till en del av 1950-talet och 1960-talet också? Då ställer sig måhända relationerna litet annorlunda.

Men alldeles oavsett detta – det är inte historia vi skall tala om, utan nu är det dagens frågor som vi skall avgöra, och det var mot den bakgrunden jag gjorde mitt konstaterande.

Jag vet inte vad det ligger i Claes Elmstedts synpunkt att det alltid är lättare att i oppositionsställning komma med förslag. Jag skall inte övertolka hans uttalande – Claes Elmstedt har ju längre erfarenhet av att vara i oppositionsställning än vad vi har i mitt parti. Vi får väl se hur det går framöver.

Vi har inte utnyttjat oppositionsställningen otillbörligt i den meningen att vi har gjort någon överteckning. I vår alternativbudget finns det täckning för de propåer som vi har på detta område. Det visar återigen att vi här har en högre ambitionsnivå. Vi är beredda att satsa mer pengar än vad regeringen vill göra.

CLAES ELMSTEDT (c) replik:

Herr talman! Jag har inte påstått att socialdemokraterna otillbörligt har utnyttjat oppositionsställningen, och det påstår jag inte heller nu.

Jag tycker att vi kan notera en hög ambitionsnivå, när regeringen nu i budgetpropositionen har lagt fram förslag som, om vi ser dem sammantagna, betyder bortemot 100 milj. kr. i förstärkning på denna sektor. Det är ingen dålig satsning. Och det ger mig anledning att säga att ambitionsnivån hos utskottsmajoriteten och regeringen ingalunda är låg.

JÖRGEN ULLENHAG (fp):

Herr talman! Med anledning av Claes Elmstedts och Lars Gustafssons diskussion om forskningssatsningens storlek tycker jag, i likhet med Claes Elmstedt, att det är angeläget att slå fast att budgetpropositionens förslag och utskottsmajoritetens ställningstagande innebär en betydande satsning på forskning.

Ytterligare 10 milj. kr. går till anskaffande av dyrbar vetenskaplig utrustning. Ett 20-tal nya professorer inrättas inom samhällsvetenskapliga, humanistiska, naturvetenskapliga, medicinska och tekniska områden. Bland dessa märks långvårdsmedicin i Lund, reumatologi i Umeå, materialvetenskap i Uppsala, fjärranalys i Stockholm och kvalitetsteknik i Linköping.

Sammantaget rör det sig om 70 nya miljoner kronor till forskningen. Man kan säga att satsningarna från folkpartiregeringens tid fullföljs. Förra årets budgetproposition och den s. k. forskningspropositionen ledde ju sammantaget till resursförstärkningar för forskningen på utbildningsdepartementets område med ca 110 milj. kr. I forskningspropositionen lades också

Onsdagen den
9 april 1980

*Anslag till forskning
och forskar-
utbildning*

riktlinjerna för en samlad och långsiktig forskningspolitik fast.

Från folkpartiets sida menar vi att det är mycket angeläget att också under år med mycket kärva budgetlägen upprätthålla och förstärka forskningen. Forskningen har nämligen en stor långsiktig betydelse för att vi skall kunna få ett konkurrenskraftigt näringsliv och ökad social välfärd. Vi tycker därför att det är glädjande att det, vilket Claes Elmstedt var inne på, i budgetpropositionen betonas att regeringen har för avsikt att också budgetåren 1981/82 och 1982/83 göra forskningssatsningar av samma omfattning som under det nu aktuella budgetåret.

Jag hävdar alltså att forskningen har prioriterats under den tid som de borgerliga partierna har varit i regeringsställning. Liksom Claes Elmstedt menar jag att forskningen sannerligen inte var högprioriterad när socialdemokraterna i början på 1970-talet var i regeringsställning. Och på socialdemokratiskt håll erkänns då och då att regeringen prioriterar forskningsområdet högt, även om det kanske inte har framkommit i dagens debatt. Men i en intervju i Aftonbladet den 10 januari, där Olof Palme kommenterade budgetförslaget, var det andra tongångar. Där karakteriserade oppositionsledaren satsningen på forskning och utveckling som "bra". Budgetförslaget bestod enligt Olof Palme mest av "elände". Satsningen på forskning och bekämpandet av alkoholproblemen var det enda som Olof Palme tyckte var bra i budgetförslaget.

Låt oss nu hoppas att den enighet om att det är viktigt att satsa på forskning och utveckling som växt sig allt starkare kommer att ytterligare kunna förstärkas under kommande år.

På en punkt hade jag, herr talman, önskat att utskottsbetänkandet hade sett annorlunda ut. Det gäller placeringen av professuren i historisk demografi. Jag menar att övervägande skäl talar för att den skall placeras i Uppsala och inte i Umeå. Utskottet är dock på denna punkt enhälligt, varför det knappast nyttar att komma med något yrkande. Jag vill i stället, herr talman, yrka bifall till utskottets hemställan på samtliga punkter.

LARS GUSTAFSSON (s) replik:

Herr talman! Jag skall bara göra två korta kommentarer. Den första gäller detta med satsningen på forskning. Jörgen Ullenhag läste upp en lista på ting som regeringen lagt fram i denna proposition, och för all del också tidigare. Vi instämmer i detta, vi står också bakom de satsningarna. Där finns det inga delade meningar. Det är alltså inte på det sättet att vi i minoriteten inte vill göra dessa satsningar. Vi står bakom dem, och det kanske bör slås fast.

Vidare är det intressant hur man väljer tidpunkter för jämförelser i en historik. Nu väljer man början av 1970-talet när man skall tala om att socialdemokraterna inte högprioriterade forskningen. Jag kan hålla med om det – det var en period då vi inte gjorde det. Men då vill jag ställa samma fråga till Jörgen Ullenhag som till Claes Elmstedt: Varför glömmar ni bort 1960-talet? Också då satt socialdemokratin i regeringsställning, och då gjordes väldigt stora satsningar, liksom även under en del av 1950-talet. Plocka med det i bilden när ni gör jämförelser!

När det sedan gäller Jörgen Ullenhags parallell mellan vad Olof Palme sade den 10 januari och vad som enligt Jörgen Ullenhag inte skulle ha framkommit här i debatten så kan jag stryka under det Olof Palme sade, nämligen att det var bra satsningar. Det jag sade i dag var inte att det var dåliga satsningar. Jag sade att vi gjorde ytterligare satsningar ovanpå de i och för sig bra satsningar som regeringen har gjort.

JÖRGEN ULLENHAG (fp) replik:

Herr talman! Lars Gustafsson slutar med en vänlighet, och jag skall börja med en. Jag skall gärna erkänna att det funnits tider i socialdemokratins historia då forskningen har varit mycket högt prioriterad. Det gällde inte minst under den tid då Tage Erlander var statsminister och Bertil Ohlin var oppositionsledare. Men det är ändå av intresse att konstatera, att om man jämför med åren i början av 1970-talet som närmast föregick de icke socialistiska regeringarna finner man att intresset för forskning inte var särskilt stort på socialdemokratiskt håll. Lars Gustafsson har inte heller förnekat detta.

Men nu är väl det viktiga att vi tar fasta på det ökade intresse för forskningen som finns inom alla partier, och det gäller också intresset inom socialdemokratin. Det tycker jag bådar gott för kommande års satsningar, och det kan hända att vi får en betydande enighet även då om satsningar på forskningsområdet. Det är som Lars Gustafsson säger, att vi är överens om väldigt mycket. Vi är överens om de stora satsningar som förts fram i budgetpropositionen och som Olof Palme, som jag tidigare sade, har gett ett gott betyg.

LARS GUSTAFSSON (s) replik:

Herr talman! Jag tycker att det viktiga inte är det som varit, utan det viktiga är vad vi tänker göra i dag och för framtiden. Debatten skulle kanske enbart syssla med det. Men det var inte jag som började historikavsnittet, utan det kom från annat håll.

GUNNAR BIÖRCK i Värmdö (m):

Herr talman! Utbildningsutskottet har i sitt betänkande 1979/80:20 med sedvanlig ackuratess avstyrkt två av mina motioner. I den ena har jag försökt anvisa en någorlunda adekvat nomenklatur för professorer i allmänläkarvård och långtidsvård, men utskottet stöder sig på högre och mera konservativa auktoriteter än mig, och därmed får jag låta det bero – att en terminologi har vunnit erkännande, som ger sig ut för annat än vad den har täckning för. Man får väl då i stället se till att utbildningskraven skärps så att en full invärtesmedicinsk kompetens också föreligger. Det "allmänna" kan ju inte vara mindre än sina delar.

Något mera bekymrar mig situationen inom forskningsrådsnämnden. Erfarenheten har visat, att de fyra parlamentariska representanterna i en nämnd med 15 ledamöter och en ordförande emellanåt har svårt att fullgöra den förmedlande funktion mellan forskarsamhället och folkrepresentationen

*Anslag till forskning
och forskar-
utbildning*

som rimligtvis är deras uppgift. När nämndsammanträden i tiden sammanfaller med riksdagsplena kan det vara svårt för riksdagsledamöter att delta i nämndsammanträdena. Men det är också så, att mycket av det egentliga arbetet i nämnden är fördelat på tämligen självständiga delegationer, vilkas beslut endast i efterhand kan inhämtas.

Åtskilliga av de frågor forskningsrådsnämnden har att behandla har emellertid politisk valör, och det skulle då vara önskvärt med en närmare kontakt mellan de politiska representanterna och dem som sköter den faktiska handläggningen av sakfrågorna. Detta gäller tratten i båda riktningarna – alltså även återförandet till det politiska planet av erfarenheter vunna i det sakliga arbetet i forskningsrådsnämndens delegationer.

F. n. företräds de fyra största riksdagspartierna i forskningsrådsnämnden av personer med akademisk utbildning inom olika områden. Dessa kan då tillföra arbetet i nämnden också synpunkter från sina sakområden. Samtidigt är det självfallet så att representanter för forskarvärlden kan hysa politiska uppfattningar, som kan färga deras ställningstaganden till aktuella samhällsfrågor, där vetenskapliga argument begagnas i debatten. Speciellt känslig är då forskningsrådsnämndens uppgift på informationsområdet. Objektivitetskravet kan här aldrig ifrånräddas – och dit hör också kravet på en ärlig deklaration av var i kraftfältet informatören själv befinner sig.

Det är mot bakgrunden av min egen upplevelse av hur svårt det varit att fullgöra den maktpåliggande uppgiften som katalysator i båda riktningarna – från politiken till forskningsfältet och från detta tillbaka till politiken – som jag har föreslagit en numerär förstärkning av den parlamentariska representationen i forskningsrådsnämnden. Det är också på grundval av min erfarenhet av nyttan av en sådan bredare representation, som finns inom riksbankens jubileumsfonds styrelse, som jag har väckt min motion. Sedan motionen skrevs har ytterligare en omständighet tillkommit, nämligen inlemmandet av framtidsstudiesekretariatet som en av forskningsrådsnämndens numera ganska många delegationer. Det var på riksdagens eget initiativ som framtidsstudiesekretariatet bröts ut ur statsrådsberedningen och i realiteten lades under parlamentarisk kontroll, först genom en referensgrupp och senare genom en parlamentarisk styrelse. Den 1 juli i år förlorar riksdagen åter sitt inflytande över framtidsstudieverksamheten, och dess parlamentariska förankring ser – genom de åtgärder som forskningsrådsnämnden avser att vidtaga – ut att högst avsevärt försvagas. Jag måste för egen del beklaga att riksdagen visat ett så måttligt intresse av att vårda sig om en verksamhet, som – om det rätta greppet hade tagits – skulle kunnat bli ett verksamt instrument för riksdagen själv att hålla närkontakt med framtidens problem, sådana de nu tornar upp sig framför oss.

Herr talman! Det torde inte löna sig att ställa något yrkande på denna punkt i utbildningsutskottets betänkande. Avstyrkandet är ju inte heller absolut. Utskottet vill bida tiden och se hur det utvecklar sig. Kanske blir det tillfälle att komma tillbaka senare. Redan när vi nästa vecka skall diskutera riksdagens arbetsformer kan det bli anledning att mera positivt diskutera hur riksdagen, i det läge som nu har uppstått, skall kunna finna andra vägar att

stärka sina resurser för den mera konkreta framtidsstudieverksamhet som kallas konsekvensanalys.

Nr 116

Onsdagen den
9 april 1980

Anslag till forskning och forskarutbildning

EVA HJELMSTRÖM (vpk):

Herr talman! Veckan före påskuppehållet diskuterade vi här i kammaren ökade anslag till fredsarbetet i Sverige. Den borgerliga regeringen betraktade uppenbarligen inte fredsfrågan som så väsentlig att arbetet med freden krävde större resurser i form av informationsinsatser, trots bedyranden då från utrikesutskottets ordförande om motsatsen.

I dag har vi att ta ställning till ökade anslag till den freds forskning som bedrivs i Uppsala, Lund och Göteborg. Inte heller här är regeringen beredd att göra några satsningar. Regeringens fagra tal och anspråk på att värna om fredsarbetet framstår som alltmer grundlösa.

I vpk:s motion 897 betonar vi den tradition som Sverige har när det gäller nedrustning och fredsarbete, en tradition som det är viktigt att slå vakt om och värna om. Men för att denna tradition skall kunna vidmakthållas och förstärkas krävs mer pengar till såväl grundforskning som tillämpad forskning inom området i fråga.

De personella och ekonomiska tillgångar som i dag står till buds för det här arbetet är mycket blygsamma, i synnerhet om man jämför dem med vad som satsas på militärforskningen, men också om man ser till vad som satsas på övriga områden inom universiteten och högskolorna.

I dag har freds forskningen i Uppsala en docenttjänst och i Göteborg en forskarassistenttjänst. Institutionerna i Uppsala och Göteborg har visserligen små kanslier om vardera tio personer, men det är inte mycket jämfört med vad som finns inom andra sektorer. I Lund finns bara en docenttjänst inom samhällsvetenskapliga fakulteten som är knuten till den här aktuella avdelningen. Intresset för freds forskning från de studerandes sida är däremot mycket stort. Men det kan inte tillgodoses med de resurser som i dag finns.

Herr talman! Freds forskning behöver både breddas och fördjupas. Det är svårt med de knappa resurser som finns. Utskottet hänvisar med anledning av vår motion till förra årets utskotts betänkande, där det sades att det var angeläget att freds- och konfliktforskningen fick en tillfredsställande basorganisation och att en långsiktig plan för utvecklingen av resurserna för denna forskning därför borde utarbetas. Vänsterpartiet kommunisterna uppfattade det här som positivt men menade att utarbetandet av en plan inte fick lägga hinder i vägen för att redan nu förstärka resurserna för freds forskning.

I budgetpropositionen nämns inte freds- och konfliktforskningen med en enda rad, tyvärr. Och det har nu när vi kollat upp det aktuella läget visat sig att inte heller nästa år, 1981, kommer några ökade resurser att ställas till freds forskningens förfogande – om inte riksdagen säger ifrån, vill säga. Det är inte ett av de högprioriterade områdena för UHÄ enligt vad det förefaller. Man kan då inte annat än gripas av misstanken att det tidigare positiva uttalandet bara var en förevändning för regeringen att slippa ifrån en

*Anslag till forskning
och forskar-
utbildning*

besvärlig fråga och ge den en möjlighet att visa upp dubbla ansikten. Detsamma gäller f. ö. socialdemokraterna.

Olof Palme brukar gärna ta till brösttoner, och inför arbetarkommunens representantskap i Stockholm nu i januari sade han att det finns ingen viktigare fråga än freden. Vi lever i dag i dårskapens tid, sade han. Vi lever uppenbarligen också i falskspelets tid. Eller kan man försäkra vänsterpartiet kommunisterna att ökade resurser kommer att ställas till freds- och konfliktforskningens förfogande inför nästa budgetår? Jag vill ha ett klart besked på den punkten. Tycker man att det här är en av vår tids mest angelägna frågor, måste man rimligen ta konsekvenserna av det, också ekonomiskt.

Så några ord om ytterligare en vpk-motion, som har samband med årets budget. Den gäller ett sedan länge från vpk drivet krav, nämligen om ökad forskning om preventivmedel.

De preventivmedel som i dag finns har många brister, och dessa brister drabbar i första hand kvinnorna. Det är hög tid att man tar den här frågan på allvar. Vi har sent omsider lyckats få till stånd om inte annat så en debatt om mammografi, om smärtlindring vid förlossning, om andra för kvinnorna angelägna frågor. Än så länge är resultatet i praktiken magert, men när det gäller preventivmedelsforskning är det inte ens magert – där är det totalt stopp. Ändå är detta en fråga som berör så oerhört många, både kvinnor och män, och har så avgörande betydelse för många av dem.

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till motionerna 897, 1892 och 450. I motion 1892 krävs att idrott införs som särskilt ämne vid högskolorna.

CLAES ELMSTEDT (c) replik:

Herr talman! Eva Hjelmström ställde en fråga om utskottet kan utlova anslag till freds forskning för nästa budgetår. Det är naturligtvis mycket begärt att man i en kammardebatt skall kunna stå och utlova separata anslag. Det finns mängder av anslag som man i så fall skulle kunna avkräva en utskottsmajoritet löfte om. Jag kan bara säga till Eva Hjelmström att vi får pröva frågorna när tillfället kommer. Utskottet skriver ju också att planen bör avvaktas, innan riksdagen överväger förstärkning av basorganisationen för freds- och konfliktforskning. När vi har planen klar får vi ta ställning och väga de här frågorna i konkurrens med alla andra, precis som man brukar göra när man fastställer vad som bör satsas på olika avsnitt.

EVA HJELMSTRÖM (vpk) replik:

Herr talman! Det är uppenbarligen ett sätt att förhålla frågan om en ökning av anslagen till freds- och konfliktforskningen.

När riksdagen förra året behandlade det dåvarande utskottsbetänkandet sades det mycket klart ifrån att man såg positivt på försöket att få till stånd en bättre basorganisation. I dag är emellertid läget det att UHÄ fick uppdraget så sent som för en månad sedan. Petitaarbetet är i full gång, och det är helt klart att freds- och konfliktforskningen inte kan påräkna några pengar inför nästa budgetår, ifall man från utskottsordförandens och riksdagens sida inte

gör ett klart uttalande att de vill ha de här pengarna, om inte annat så till 1981.

Jag skulle vilja ställa en följdfråga: När räknar Claes Elmstedt med att den här planen skall bli klar? Det kan ta många år, men vi nöjer oss inte med detta. Under en följd av år har vi krävt att det skall anslås mer pengar. Som läget är i dag kan man vid de här institutionerna inte ta emot de studerande. De som arbetar där lämnar arbetet, därför att de finner riksdagens sätt att behandla fredsfrågorna helt otillfredsställande.

CLAES ELMSTEDT (c) replik:

Herr talman! Jag skall fatta mig kort. Påståendet att vi skulle förhålla den här frågan får stå för Eva Hjelmströms räkning.

När det gäller det som Eva Hjelmström är ute efter, pengar till den här forskningen, kan jag bara upprepa vad jag sagt förut. När planen, som ju inte beställdes för så länge sedan, är färdig får vi ta ställning till frågan.

EVA HJELMSTRÖM (vpk) replik:

Herr talman! Men när räknar Claes Elmstedt med att planen kommer? Det finns de facto ingenting i det nuvarande petitaarbetet som säger att man kommer att få några pengar om ens ett år och några månader. Det är ju ett helt orimligt förhållande att denna forskning år efter år skall vara så lågprioriterad samtidigt som man inte minst inom Claes Elmstedts eget parti går ut och säger sig prioritera fredsarbetet. Det gör man uppenbarligen inte. Ingenting hindrar att man redan i dag ger freds- och konfliktforskningen något av de resurser som kommer t. ex. militärforskningen men också andra ändamål till del. Här inrättar man professur efter professur, men freds- och konfliktforskningen får nöja sig med ett fåtal fattiga tjänster. Jag tycker att det är skamlöst.

ANITA BRÅKENHJELM (m):

Herr talman! Inte minst mot bakgrund av de senaste decenniernas drastiska befolkningsomflyttningar, förändringar i befolkningens sammansättning, sjunkande nativitet etc. har den demografiska forskningen hög aktualitet samt stor samhällsvetenskaplig och politisk betydelse. Flera riksdags- och regeringsinitiativ har också de allra senaste åren tagits på detta område. Jag vill bara som exempel nämna uppdraget åt en speciell grupp inom statistiska centralbyrån att undersöka tänkbara orsaker till de sjunkande födelsetalen. Orsakerna till dagens situation måste alltid delvis sökas i det förflutna. Även demografisk forskning måste ha en historisk dimension.

Vid sidan av demografisk forskning med statistisk eller social inriktning har under det senaste decenniet en historisk-demografisk forskning vuxit fram i Sverige. Denna är praktiskt taget helt knuten till det familjehistoriska projektet vid Uppsala universitets historiska institution och stöds av humanistiska forskningsrådet och riksbanksfonden. Verksamheten har en imponerande kvalitet och kvantitet. F. n. är 24 forskare knutna till projektet,

Nr 116

Onsdagen den
9 april 1980

Anslag till forskning och forskarutbildning

Onsdagen den
9 april 1980

*Anslag till forskning
och forskar-
utbildning*

och mer än 30 avhandlingar och andra större vetenskapliga verk har publicerats därifrån.

Svensk befolkningsstatistik ger tack vare vår av ålder föredömliga kyrkobokföring unika möjligheter till befolkningsforskning, och Uppsala-gruppen har omfattande internationella kontakter och åtnjuter högt anseende vid europeiska och amerikanska universitet.

På regeringsuppdrag inkom under år 1979 humanistiska forskningsrådet, statistiska centralbyrån, universitets- och högskoleämbetet och forskningsrådsnämnden med förslag till organisation och lokalisering av demografisk forskning i Sverige. I uppdraget ingick att lämna förslag om placering av och tidpunkt för inrättande av en första svensk professur i historisk demografi.

Nämnda institutioner och myndigheter föreslog enhälligt att professuren skulle inrättas den 1 juli 1980 med placering i Uppsala. Uppsalagruppens existens innebär ju förutsättningar för att en sådan satsning på ämnet, som inrättandet av en professur innebär, ger utdelning i form av förstärkning och konsolidering av forskningen inom området. Det är därför med häpnad som man tar del av utbildningsministerns, nu av utskottet stödda, förslag att visserligen inrätta professuren, men att placera den inte där forskning i ämnet bedrivs utan som en ensam svala i Umeå.

Motiveringen för detta är lika häpnadsväckande. Man hänvisar till existensen av en databas i Umeå – en databas, ursprungligen inrättad med arbetsmarknadsmedel och innehållande befolkningsdata från sju svenska socknar under en begränsad del av 1800-talet! Närheten till denna databas skulle alltså uppväga anknytningen till en nationellt och internationellt väl etablerad forskargrupp, närheten till social demografisk forskning i Stockholm-Uppsala-området och närheten till de stora centrala arkiven – arkiv med data från resten av Sveriges 2 500 socknar.

Skälet är uppenbarligen ett svepskäl. I utskottsbetänkandet används det också på ett sätt som låter ana kritik mot databasens nuvarande ledning – varför skulle annars en professur i historisk demografi delvis motiveras med att den skulle "innebära en förstärkning av databasens vetenskapliga ledning"? Kanske är det någon sorts regionalpolitik som här bedrivs – det är i varje fall inte konstruktiv forskningspolitik.

Herr talman! Jag finner det – liksom tidigare Jörgen Ullenhag – föga meningsfullt att mot ett enigt utskott yrka bifall till den moderata motion som väckts i detta ämne, varför jag avstår från att göra det. Men jag vill bara uttala förhoppningen att åtminstone några av dem som i utskottet deltagit i detta för svensk befolkningsforskning olyckliga beslut upplever berättigade kval.

MARGOT WALLSTRÖM (s):

Herr talman! I vår socialdemokratiska partimotion 1979/80:521 om åtgärder för forskning och teknisk utveckling föreslår vi en försöksverksamhet med regionala forskningsråd i Värmland och Norrbotten. Vi föreslår vidare att 10 milj. kr. anvisas för detta ändamål. Detta förslag har redan

diskuterats i den tidigare debatten, men jag vill ändå ägna det ytterligare några minuter.

Nr 116

Onsdagen den
9 april 1980

Motiven kan sammanfattas så här:

För det första har vi de mycket stora sysselsättningsproblemen i – tyvärr inte enbart – Värmland och Norrbotten. Rationaliseringar och nedläggningar föder krav på ersättningsindustrier eller alternativ produktion. Vi vet att vi måste satsa på förnyelse, utveckling och förädling inom basindustrierna. Forskning och utveckling inom universitet och högskolor kan ge stort utbyte också för en viss regions industrisektor, skriver vi i motionen.

Anslag till forskning och forskarutbildning

För det andra kan en utbyggd samlad forskning på central nivå utnyttjas effektivare och kompletteras genom åtgärder och projekt som anknyter till regionala behov. De regionala forskningsråden skall alltså vidareutveckla regionen genom samordning, samarbete och samfinansiering mellan olika forskningsorgan. I motionen nämner vi att råden genom forskning och utvecklingsarbete kan belysa frågor även inom t. ex. hälso- och sjukvård, skola eller kommunikationer – områden som ju också har stor betydelse för en region.

Nu säger utbildningsutskottet så här i betänkandet 1979/80:20:

”Utskottet vill med anledning av motionsyrkandena instämma i att rätt utnyttjade forskningsresurser kan ha mycket stor betydelse för en positiv utveckling av en region med svåra och komplicerade problem inom näringslivet.”

Och därmed kan väl sägas att frågan om varför just Värmland och Norrbotten föreslagits för regionala forskningsråd har besvarats. Samtidigt skall påpekas att forskningsproblem för det mesta inte kan avgränsas så strikt att andra geografiska områden inte skulle kunna dra nytta av rådets arbete.

Utbildningsutskottet nämner längre fram i betänkandet de olika stödformer som redan finns vad det gäller regionalt inriktat forsknings- och utvecklingsarbete men säger samtidigt på s. 31: ”Det är sannolikt att det också behöver utvecklas nya former av sådant stöd om de stora problem som flera delar av landet i dag har skall kunna lösas.”

Just därför föreslår vi en försöksverksamhet med regionala forskningsråd – inte för att splittra resurserna utan för att samla, samordna och använda vår forskarkompetens för att gynna den regionala utvecklingen.

Egentligen handlar denna fråga om hur mycket forskning och teknisk utveckling skall få kosta och vilka metoder vi är beredda att pröva utifrån de angelägna samhällsmål vi ställer upp.

Nu undrar jag: Kan det vara så att exempelvis folkpartiet tycker en sak i länsstyrelsen hemma i Värmland men en annan i riksdagen? Och hur tänker Bertil Jonasson, som sagt att han är beredd att stödja varje förslag som gynnar Värmland, rösta? Kan ett förslag bli bättre för någon som säger sig vara både decentralist och regionalpolitiker? De borgerliga ledamöterna från Norrbotten har naturligtvis också möjligheter att här avge en s. k. röstförklaring.

Herr talman! Med detta vill jag yrka bifall till den socialdemokratiska reservationen nr 11.

KARL-ERIK HÄLL (s):

Herr talman! Jag hade faktiskt tänkt att göra några kommentarer angående forskningsråden och deras verkan i Norrbotten. Men jag skall avstå från det för att spara tid. – Jag antar, herr talman, att det inte är särskilt högt straff på att spara tid i kammaren.

Jag skall i stället under några minuter säga någonting om reservation 6, som vi socialdemokrater fogat till betänkandet. Den gäller inrättandet av en professur i industriell organisation vid tekniska högskolan i Luleå.

Norrbottens svåra situation har många gånger behandlats i den här kammaren, men tyvärr har vi inte lyckats särskilt väl när det gäller att finna lösningar på länets problem. I detta fall har vi att behandla en mycket konkret och som jag ser det också billig insats, som bedömts vara av stort värde för länets industriella utveckling.

Länets näringsliv domineras helt av de tunga basindustrierna, och tillväxten av mindre och medelstor industri måste därför både stimuleras och stödjas.

Företagsutveckling är en komplicerad process som består av många olika element, och här är behovet stort, både av forskning och av analys.

I ett avsnitt av motionen 1979/80: 1443 har vi motionärer närmare utvecklat hur vi med hjälp av tekniska högskolan i Luleå och en där inrättad professur i industriell organisation vill aktivt understödja den mindre och medelstora industrins utveckling. Tekniska högskolan utgör en oerhört viktig resurs i länet, och det finns många exempel på hur högskolan på olika sätt konstruktivt har medverkat, både till utveckling av befintliga företag och till nyetablering av företag i länet.

När vi nu föreslår ett inrättande av denna professur är det för att vi snabbt vill göra skolan ännu bättre rustad att hjälpa till också med länets industriutveckling. Vi anser att professuren i industriell organisation har stor betydelse för utbildningen vid högskolan, då inte minst när det gäller den för oss så angelägna företagsledarutbildningen.

Tekniska högskolan har i sin anslagsframställning prioriterat denna professur, och UHÄ har tillstyrkt inrättandet av den. Trots detta och med en krystad hänvisning till UHÄ:s utredning – och, får man väl förutsätta, även till det ekonomiska läget – vill både statsrådet och utbildningsutskottets majoritet skjuta denna fråga på en ganska osäker framtid.

Herr talman! Nog vet jag att man i denna kammare ofta hänvisar till pågående utredningar och att motioner avslås med hänvisning till att utredningar pågår. Här har UHÄ anmält sin *avsikt* att utreda, och det räcker i sammanhanget för ett utskotts majoritetens avstyrkande. Det är samma UHÄ som har klart tillstyrkt inrättandet av den av oss föreslagna professuren.

Jag vill faktiskt kalla detta en krystad förklaring till att man inte vill vara med på att för en billig penning göra en insats och förstärka tekniska

högskolan i Luleå och därmed aktivt ta itu bl. a. med Norrbottens svåra situation.

När nu utbildningsutskottets majoritet tyvärr ställt sig avvisande vill jag avslutningsvis vädja till de borgerliga ledamöterna på Norrbottensbanken att lägga sina röster på vår reservation. Det räcker till för att säkra ett positivt beslut i frågan, och det tror jag faktiskt länets invånare skulle sätta stort värde på. Ja, jag vill närmast gratulera de borgerliga ledamöterna på Norrbottensbanken, som till priset av 200 000 kr. kan göra en verkligt aktiv insats för vårt län genom att stödja reservationen. Jag ser att Eva Winther är antecknad på talarlistan, och jag väntar med spänning på hennes besked.

Herr talman! Med det anförda vill jag yrka bifall till reservation 6.

CLAFS ELMSTEDT (c) replik:

Herr talman! Det är klart att man som Karl-Erik Häll kan säga att det är en krystad motivering som utskottsmajoriteten har när man inte i det här ögonblicket går med på att professuren kommer till stånd. Men det är inte första gången som vi här i riksdagen har måst finna oss i att avvakta utredningar av olika slag innan vi skrider till verket. Det är faktiskt snarare så att det är utomordentligt sällsynt att riksdagen beslutar om inrättandet av professurer innan det föreligger en praktiskt taget enhetlig uppslutning och allt underlagsmaterial är färdigt.

Jag påpekade i mitt inledningsanförande här i kväll att vi har gjort ett undantag när det gäller en professur vid KTH i Stockholm. Där är allt utredningsarbete färdigt, men det som saknas där, jämfört med vad som är brukligt, är att regeringen inte fört upp tjänsten i budgetpropositionen. Men utskottet bestämde alltså enhälligt att man ville ha den professuren, och det finns väl anledning att anta att riksdagen om en stund också följer utskottet.

Sedan låter det naturligtvis bestickande när Karl-Erik Häll gratulerar de borgerliga ledamöterna på Norrbottensbanken, som till ett pris av 200 000 kr. kan få den här professuren och därmed – låt det ungefär som herr Häll menade – skaffa det mesta av Norrbottensproblemen ur världen. Men det är att tillmäta en professur litet mer värde än vad den egentligen har.

Utskottsmajoriteten har som sagt ingalunda avskrivit den här frågan. Den kommer säkert igen, och då kanske med större lycka.

KARL-ERIK HÄLL (s) replik:

Herr talman! Jag framhårdar i påståendet att det är en krystad förklaring – och den blev inte särskilt mycket bättre efter den senaste repliken.

Jag vill gärna fråga Claes Elmstedt: Vad är det man egentligen väntar sig att UHÄ skall säga i sin utredning? Och vad skall den ha för syfte? Den här utredningen skall göras av samma UHÄ, sade jag – och jag förmodar att det är riktigt – som klart tillstyrkt inrättandet av professuren. Jag förväntar mig att det tillstyrkandet inte är gripet ur luften. Man kan alltså på goda grunder tro att UHÄ kommer att ha samma uppfattning efter den här utredningen.

Nr 116

Onsdagen den
9 april 1980

Anslag till forskning och forskarutbildning

*Anslag till forskning
och forskar-
utbildning*

Det handlar om 200 000 kr. Jag menar allvarligt att om man med ytterligare 200 000 kr. effektivare kan utnyttja de resurser som tekniska högskolan redan har, så vill jag på de grunderna gratulera dem på Norrbottensbanken som har möjligheter att fälla avgörande i den här frågan. Det tycker jag är väl använda pengar. Vi har med utbildningsutskottet gjort besök på tekniska högskolan och konstaterat att de alla resurser som i övrigt behövs finns på plats. Det rör sig om 200 000 kr. – precis som UHÄ har inskränkt sig till att tala om. Det är inte någon lösning på Norrbottensproblemen. Men jag menar att det är ett effektivt sätt att gripa sig an med en del av den problematiken. Och det är, som jag ser det, också ett billigt sätt.

CLAES ELMSTEDT (c) replik:

Herr talman! Jag förringar ingalunda värdet av en professur i industriell organisation, långt därifrån.

Som svar på Karl-Erik Hälls fråga, vad det är vi väntar oss att UHÄ skall komma med, vill jag säga: UHÄ har självt anmält att man kommer att utreda resursbehoven i detta avseende. När man sedan lägger papperen på bordet får vi ta ställning till dem. Jag skulle inte alls hålla för otroligt att det kommer att bli en positiv behandling. Det kan jag självfallet inte här lova någonting om. Men eftersom UHÄ redan har aviserat den här professuren finns det väl anledning att anta att det material som kommer därifrån i varje fall skall peka i positiv riktning. Då finns det anledning att tro att det blir möjligt för riksdagen att fatta ett beslut i den riktningen.

KARL-ERIK HÄLL (s) replik:

Herr talman! Claes Elmstedt antar att UHÄ kommer att säga ja i utredningen, och han säger att det ju är UHÄ som har lagt fram förslaget om utredning. Varför inte fästa lika stort avseende vid att UHÄ också klart har tillstyrkt inrättandet av professuren? Då kunde man ju förenkla det hela, och Claes Elmstedt kunde åtminstone säga att det egentligen är de här pengarna det handlar om. Då skulle jag ha litet större respekt för hans uppfattning.

EVA WINTHER (fp):

Herr talman! Min motion 1547 har väckts dels med anledning av riksdagens uttalande om att Luleå skall utvecklas till ett metallurgiskt centrum, dels med anledning av att vi i Luleå har landets f. n. enda metallurgiska forskningsstation och att det redan nu finns forskning och utbildning inom områden som gränsar mot metallurgi.

Det pågår också mellan högskolorna en diskussion om behovet av en ökad profilering av resp. högskola. Och en ökad profilering kan vara ett sätt att använda de samlade resurserna så effektivt som möjligt. Det gäller både utbildning och forskning.

Utskottet säger att det inte nu föreligger skäl för en undersökning av möjligheterna att flytta över resurser på detta område till Luleå. Jag tolkar utskottets skrivning så att det här är ett förslag som kan ha framtiden för sig,

och jag har därför inget yrkande.

När det gäller professuren i industriell organisation i Luleå kan jag försäkra Karl-Erik Häll att jag är lika angelägen som han om att högskolan skall byggas ut – och det har ju också skett successivt under senare år. Men jag kommer givetvis – på samma sätt som Karl-Erik Häll gjorde när socialdemokraterna satt i regeringsställning – nu att följa statsrådets och utskottets förslag på denna punkt.

ARNE GADD (s):

Herr talman! Gunnar Biörck i Värmdö tog i sitt inlägg upp forskningsrådsnämndens organisation och de problem som han såg i det sammanhanget. Jag tycker att de problem som han pekar på skall tas på allvar – det är naturligtvis en känslig fråga hur sekretariatet för framtidsstudier kommer att arbeta. Det är inte något försök att vara spydig när jag påminner Gunnar Biörck och andra om att det faktiskt var en borgerlig aktivitet som drev fram den här utvecklingen från statsrådsberedningen till något som kan kallas ett ämbetsverk. Gunnar Biörck vill nu föreslå en översyn åt andra hållet. Jag tycker att han har rätt i princip i sina funderingar, men jag vill också understryka vad utskottet säger på s. 28, att det är i tidigaste laget att nu göra organisatoriska förändringar. Det skulle kunna vara en viktig uppgift för regeringen att ta ställning till dessa frågor i den forskningspolitiska proposition som skall läggas fram 1982. Inte minst informationsfrågans behandling nyligen ger stöd för den åsikten.

Jag begärde ordet, herr talman, för att göra ett par korta kommentarer kring två motioner.

Motionen 1289 av Hans Alsén och mig rör forskning kring Kooperationen. Vi ser det som en viktig fråga att regeringen i samband med den forskningspolitiska proposition som skall komma fastlägger ett tema för att forska kring Kooperationen.

Sverige är ju när det gäller konsument- och producentkooperation ett föregångsland i världen. Men vi saknar faktiskt akademisk forskning på detta område till skillnad från länder som visat sig vara långt mindre avancerade än vårt land när det gäller Kooperationen. Kooperationen är aktuell som företagsform i Sverige bl. a. på grund av den intensiva företagsdemokratiska debatt som vi har. Men Kooperationen är också en aktuell företagsform i u-länderna, där den på många områden har visat sig vara en bra aktivitet för att nå det politiskt möjliga, som ibland kan vara en bit ifrån det ekonomiskt optimala.

Vår motion avstyrks av utskottet, men jag vill läsa upp en mening ur utskottets skrivning: "Utskottet erinrar om att det i sitt i november 1979 avgivna betänkande – – med anledning av en motion om en professur för forskning rörande Kooperation uttalade sig för en förstärkning av resurserna för sådan forskning." Eftersom utskottet gör denna "exeges" om sina egna insatser utgår jag från att det har sina verkningar när vi får den första forskningspolitiska propositionen.

I ett annat sammanhang har Lars Gustafsson och jag väckt en motion om

Nr 116

Onsdagen den
9 april 1980

*Anslag till forskning
och forskar-
utbildning*

Onsdagen den
9 april 1980

*Anslag till forskning
och forskar-
utbildning*

folklivsforskning. Tidigare har i anslagen till forskningsrådsnämnden ett speciellt belopp, 1,7 milj. kr., angivits för just denna typ av forskning. I årets budgetproposition avstår statsrådet från att över huvud taget säga någonting om denna forsknings omfattning. Det skulle kunna innebära något av en fingervisning om att den skall läggas ned. Men utskottet har på s. 29 skrivit: "Utskottet utgår emellertid från att FRN kommer att disponera medel för folkrörelseforskning i minst samma omfattning som under innevarande budgetår."

Jag anser utskottets skrivning vara ytterligt välvillig, och jag utgår från att departementet och utskottet i fortsättningen visar samma inställning.

JÖRGEN ULLENHAG (fp):

Herr talman! Jag vill ge ett kort svar till Margot Wallström, som frågade hur vi från folkpartiets sida kan tänka oss att gå emot ett förslag som företrädare för folkpartiet på länsplanet har stött. Det gäller alltså frågan om de regionala utvecklingsråden. Det är inte ett dugg konstigt – det händer t. o. m. i de bästa familjer. Det är inte sällan samtliga ledamöter på en viss länsbänk röstar på ett visst sätt, helt emot vad majoriteten inom resp. parti tycker. Det är väl alldeles utmärkt att det är på det sättet.

Jag utgår ifrån att även Margot Wallströms partivänner söker göra en sammanfattande bedömning av hur klokt det här förslaget är. Claes Elmstedt har redan motiverat varför det är svårt att försvara inrättandet av regionala utvecklingsråd. Det finns ju redan nationella organ såsom forskningsråd, STU, riksbankens jubileumsfond och Norrlandsfonden samt därutöver inte minst regionala utvecklingsfonder. Jag tror inte alls att Värmland gynnas av att man inrättar ytterligare ett organ. Denna tanke har, såvitt jag förstår, inte stöd från något forskningsansvarigt organ. Jag ser att Margot Wallström begär ordet, och det vore intressant att få höra vilka det är som har stött det här förslaget och vilka forskare man har haft kontakt med. Vi har organ så det räcker, och jag tror inte att Värmlands län eller något annat län gynnas av detta förslag.

Det är som sagt inte ett dugg märkvärdigt att vi här i riksdagen har en annan inställning i vissa frågor än vad lokala partikamrater har.

MARGOT WALLSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Det är ju bra att vi är överens om behovet av medel för sådana projekt som vi har talat om i vår motion – de är tvärspektoriella t. o. m. – och om att sådana projekt gynnar den regionala utvecklingen. Men vi skiljer oss åt när det gäller att vilja göra allvar av dessa tankar. Många talare har här sagt att de vill understryka vikten av sådana organ och att de är bra med tanke på sysselsättningsläget m. m. Men man måste ju vara beredd att gå från ord till handling. Det är där vi inte är överens. Som jag sade tidigare handlar det ju om att också anvisa medel till forskning och utveckling.

Det har sagts här flera gånger att det redan finns många organ som sysslar med dessa frågor. Men skall vi vara riktigt ärliga får vi väl erkänna att det är en sanning med modifikation. Man kan väl inte med bästa vilja påstå att alla

de organ som här har nämnts har i uppgift att utifrån en regions intressen och utifrån de samhällsmål som vi har angett i vår motion samordna och samfinansiera forskning och teknisk utveckling. Dessa organ har olika utgångspunkter för eller får så att säga olika initiativ till den forskning och utveckling som de sätter i gång. Det handlar om åtgärder på kort eller lång sikt, där man skiljer sig åt. Det handlar om lediga resurser. Det är mycket möjligt att något av de organ som redan finns skulle kunna ta på sig den här uppgiften. Men då får man vara så politiskt ärlig att man anvisar medel för det. Jag känner inte till att någon, inte ens utvecklingsfonderna som har nämnts flera gånger, skulle kunna erbjuda sig att ta på sig den här uppgiften, om de inte får resurser till det.

Vi har självfallet lyssnat på vad man säger i länen. Det måste ju vara väldigt viktigt att ta reda på vilka behov man har ute i regionerna. Man har sagt att detta kan vara ett bra sätt att ta sig an problemen.

Jag antar att Bertil Jonasson kommer att begära ordet, och han vet att t. ex. landstinget i Värmlands län har tillsatt en arbetsgrupp för att ta hand om den här frågan. Där har man mycket starkt betonat vikten av att ett regionalt forskningsråd inrättas för att man skall kunna utveckla länet och de resurser som finns där.

BERTIL JONASSON (c):

Herr talman! Jag hade inte tänkt gå in i denna debatt, men eftersom Margot Wallström ställde frågan hur jag tänker rösta, vill jag klargöra min inställning.

Margot Wallström påstår att jag skulle ha sagt att jag skulle rösta på alla förslag som läggs fram. Herr talman! Jag trodde verkligen att Margot Wallström höll sig för god för att jamsa med i kören av organiserade förvanskningar av mina yttranden. Jag vet inte för vilken gång i ordningen som jag blir angripen här av socialdemokratiska ledamöter från Värmland.

Jag har sagt att jag är villig att rösta för vettiga förslag som kan skapa goda möjligheter för människorna i Värmland. Men vi har det inte så gott ställt med pengar i vårt land att vi kan vidta vilka åtgärder som helst. Det står tydligt och klart för alla ledamöter av denna kammare, eller bör i varje fall göra det. Frågan är då hur man kan få ut det mesta av pengarna.

Jag ställde häromdagen i en annan församling till personer som har ett huvudansvar på forskningens område frågan huruvida det var möjligt för dem att få ut en bra effekt av de regionala forskningsrådets verksamhet. Jag fick det svaret att det förekommer en splittring av resurser som inte är särskilt rekommendabel. Flera socialdemokratiska riksdagsledamöter var närvarande när jag fick detta svar.

Jag kan inte finna att det är vettigt med en sådan splittring av resurserna på detta område. Speciellt när det är smått om pengar. Jag hoppas samtidigt att forskning vilken, såsom utskottet skriver och här har sagts, pågår på andra håll också skall komma Värmland till del. Jag ser det mot denna bakgrund så att man kan få ut större nytta för de pengar som riksdagen beviljar än genom

*Anslag till forskning
och forskar-
utbildning*

anslag till regionala forskningsråd. Därför kommer jag att stödja utskottets förslag.

MARGOT WALLSTRÖM (s):

Herr talman! Jag hade egentligen inte trott något annat heller. Det förslag om regionala forskningsråd för Värmland och för Norrbotten som vi har lagt fram genom vår motion är tydligen att betrakta som ovettigt. Det hade varit bättre om herr Jonasson litet mer hade utvecklat varför detta förslag inte skulle vara bra för Värmland. I mitt första inlägg påpekade jag ju att det inte handlar om att splittra utan tvärtom om att samordna resurserna regionalt och om att använda den forskarkompetens som finns. Det är egentligen fråga om en försöksverksamhet för att utveckla regionernas behov. Hur det kan bli ovettigt förstår jag inte.

Också jag känner till att vårt land inte har det så gott ställt, men jag vill då bara understryka att vi gör olika politiska prioriteringar. Det är tyvärr bara så. Vi vill satsa mer på forskning och teknisk utveckling, och vi menar att det finns medel tillgängliga för detta. Jag är glad över att tillhöra ett parti som vill gå in för en sådan satsning, eftersom det är nödvändigt för att klara framtidsproblemen, och det gäller också i allra högsta grad för vår region.

Jag vill till sist för klarhetens skull framhålla att det som vi syftar till är en försöksverksamhet för att samordna och samfinansiera den forskning och den utveckling som kan gynna regionerna – inte alls motsatsen, som någon kanske kunde ha fått ett intryck av.

Jag hade som sagt egentligen inte väntat något annat svar från Bertil Jonasson än det jag fick. Jag beklagar det beskedet, eftersom jag tycker att det är mycket tråkigt för Värmlands framtid.

BERTIL JONASSON (c):

Herr talman! Jag vill bara kort säga att jag har gjort den bedömningen att det finns bättre sätt att ta till vara resurserna med tanke på landets ekonomi i stort och att också vi i Värmland kan få nytta av dessa. Därför har jag intagit den ståndpunkt som jag här redovisat. Margot Wallström säger att hon inte hade väntat något annat svar från mig än det som jag har givit. Varför har hon då ställt sina frågor till mig? Det kan väl i så fall bara ha varit för att provocera och för att ta kammarledamöternas tid i anspråk.

MARGOT WALLSTRÖM (s):

Herr talman! Ibland tycker jag man har skyldighet att påtala de inkonsekvenser som tydligen också förekommer i politiken. Det händer t. ex. att någon säger en sak hemma i länet och någonting annat i andra församlingar, bl. a. denna. Ibland blir inkonsekvenserna för påtagliga.

Det kan ju låta bra, som har sagts här och upprepats flera gånger, att andra resurser skall tas till vara eller andra satsningar göras. Vilka satsningar? Det anges faktiskt inte vare sig i betänkandet eller i de inlägg som har hållits vilka andra resurser som skall satsas eller vilka insatser som skall göras. I detta fall

innebär det att man underlåter att göra någonting annat. Man säger bara att de organ som redan finns får klara sådana satsningar. Det är en viktig skillnad.

Nr 116

Onsdagen den
9 april 1980

BERTIL JONASSON (c):

Herr talman! Jag skall inte längre uppta kammarens tid med att resonera med Margot Wallström om detta. Med tiden kommer hon nog, om hon blir kvar i kammaren, inte att hålla samma "sträck". Det skall bli ett nöje att få följa hennes utveckling i det avseendet.

Anslag till forskning och forskarutbildning

Överläggningen var härmed avslutad.

Punkt 1

M o m . 1 o c h 2

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels motion 1321 av Lars Werner m. fl., och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan Raul Blücher begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller utbildningsutskottets hemställan i betänkande 20 punkt 1 mom. 1 och 2 röstar ja.

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit motion 1321 av Lars Werner m. fl.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då Raul Blücher begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 294

Nej - 18

M o m . 3

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservation 1 av Stig Alemyr m. fl., och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan Lars Gustafsson begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller utbildningsutskottets hemställan i betänkande 20 punkt 1 mom. 3 röstar ja.

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservation 1 av Stig Alemyr m. fl.

Nr 116

Onsdagen den
9 april 1980

Anslag till forskning och forskarutbildning

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då Lars Gustafsson begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 157

Nej - 156

M o m . 4-9

Kammaren biföll vad utskottet i dessa moment hemställt.

Punkt 2

M o m . 1 o c h 2

Kammaren biföll vad utskottet i dessa moment hemställt.

M o m . 3

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservation 2 av Stig Alemyr m. fl., och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan Lars Gustafsson begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller utbildningsutskottets hemställan i betänkande 20 punkt 2 mom. 3 röstar ja,

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservation 2 av Stig Alemyr m. fl.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då Lars Gustafsson begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 157

Nej - 156

Punkterna 3 och 4

Kammaren biföll vad utskottet i dessa punkter hemställt.

Punkt 5

M o m . 1 o c h 2

Kammaren biföll vad utskottet i dessa moment hemställt.

M o m . 3

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels motion 897 av Lars Werner m. fl., och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan Eva Hjelmström begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller utbildningsutskottets hemställan i betänkande 20 punkt 5 mom. 3 röstar ja,
den det ej vill röstar nej.
Vinner nej har kammaren bifallit motion 897 av Lars Werner m. fl.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då Eva Hjelmström begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 293
Nej - 19

M o m . 4

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels motion 1892 av Lars Werner m. fl. i motsvarande del, och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan Eva Hjelmström begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller utbildningsutskottets hemställan i betänkande 20 punkt 5 mom. 4 röstar ja,
den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit motion 1892 av Lars Werner m. fl. i motsvarande del.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då Eva Hjelmström begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 294
Nej - 18

M o m . 5

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservation 3 av Stig Alemyr m. fl., och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan Lars Gustafsson begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller utbildningsutskottets hemställan i betänkande 20 punkt 5 mom. 5 röstar ja,
den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservation 3 av Stig Alemyr m. fl.

Nr 116

Onsdagen den
9 april 1980

Anslag till forskning och forskarutbildning

Nr 116

Onsdagen den
9 april 1980

Anslag till forskning och forskarutbildning

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då Lars Gustafsson begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 157

Nej - 156

Punkt 6

M o m . 1-4

Kammaren biföll vad utskottet i dessa moment hemställt.

M o m . 5

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservation 4 av Stig Alemyr m. fl., och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan Lars Gustafsson begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller utbildningsutskottets hemställan i betänkande 20 punkt 6 mom. 5 röstar ja,

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservation 4 av Stig Alemyr m. fl.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då Lars Gustafsson begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 157

Nej - 156

Punkterna 7 och 8

Kammaren biföll vad utskottet i dessa punkter hemställt.

Punkt 9

M o m . 1-3

Kammaren biföll vad utskottet i dessa moment hemställt.

M o m . 4

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservation 5 av Stig Alemyr m. fl., och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan Lars Gustafsson begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller utbildningsutskottets hemställan i betänkande 20 punkt 9 mom. 4 röstar ja,

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservation 5 av Stig Alemyr m. fl.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då Lars Gustafsson begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 157
Nej - 156

Punkt 10

M o m . 1-3

Kammaren biföll vad utskottet i dessa moment hemställt.

M o m . 4

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservation 6 av Stig Alemyr m. fl., och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan Lars Gustafsson begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller utbildningsutskottets hemställan i betänkande 20 punkt 10 mom. 4 röstar ja,

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservation 6 av Stig Alemyr m. fl.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då Lars Gustafsson begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 157
Nej - 156

M o m . 5-7

Kammaren biföll vad utskottet i dessa moment hemställt.

M o m . 8

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservation 7 av Stig Alemyr m. fl., och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan Lars Gustafsson begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller utbildningsutskottets hemställan i betänkande 20 punkt 10 mom. 8 röstar ja,

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservation 7 av Stig Alemyr m. fl.

Nr 116

Onsdagen den
9 april 1980

Anslag till forskning och forskarutbildning

Onsdagen den
9 april 1980

*Anslag till forskning
och forskar-
utbildning*

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då Lars Gustafsson begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 157

Nej - 156

M o m . 9

Utskottets hemställan bifölls.

Punkterna 11-13

Kammaren biföll vad utskottet i dessa punkter hemställt.

Punkt 14

M o m . 1

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservation 9 av Stig Alemyr m. fl., och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan Lars Gustafsson begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller utbildningsutskottets hemställan i betänkande 20 punkt 14 mom. 1 röstar ja,

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservation 9 av Stig Alemyr m. fl.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då Lars Gustafsson begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 157

Nej - 156

M o m . 2

Utskottets hemställan bifölls.

Punkt 15

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservation 10 av Stig Alemyr m. fl., och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan Lars Gustafsson begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller utbildningsutskottets hemställan i betänkande 20 punkt 15 röstar ja,

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservation 10 av Stig Alemyr m. fl.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då Lars Gustafsson begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 157
Nej - 156

Punkt 16

M o m . 1 - 4

Kammaren biföll vad utskottet i dessa moment hemställt.

M o m . 5 o c h 6

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservation 11 av Stig Alemyr m. fl., och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan Lars Gustafsson begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller utbildningsutskottets hemställan i betänkande 20 punkt 16 mom. 5 och 6 röstar ja.

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservation 11 av Stig Alemyr m. fl.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då Lars Gustafsson begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 157
Nej - 156

Punkt 17

Utskottets hemställan bifölls.

Punkt 18

M o m . 1 o c h 2

Kammaren biföll vad utskottet i dessa moment hemställt.

M o m . 3

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels motion 450 av Eva Hjelmström och Inga Lantz i motsvarande del, och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan Eva Hjelmström begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Nr 116

Onsdagen den
9 april 1980

Anslag till forskning och forskarutbildning

Onsdagen den
9 april 1980

*Anslag till forskning
och forskar-
utbildning*

Den som vill att kammaren bifaller utbildningsutskottets hemställan i betänkande 20 punkt 18 mom. 3 röstar ja, den det ej vill röstar nej. Vinner nej har kammaren bifallit motion 450 av Eva Hjelmström och Inga Lantz i motsvarande del.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då Eva Hjelmström begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 294
Nej - 18

M o m . 4

Utskottets hemställan bifölles.

Punkt 19

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservation 12 av Stig Alemyr m. fl., och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan Lars Gustafsson begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller utbildningsutskottets hemställan i betänkande 20 punkt 19 röstar ja, den det ej vill röstar nej. Vinner nej har kammaren bifallit reservation 12 av Stig Alemyr m. fl.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då Lars Gustafsson begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 157
Nej - 155

Punkterna 20-22

Kammaren biföll vad utskottet i dessa punkter hemställt.

§ 4 På förslag av talmannen beslöts att kammarens förhandlingar skulle fortsättas vid morgondagens sammanträde.

§ 5 Kammaren åtskildes kl. 22.01.

In fidem

TOM T:SON THYBLAD

/Solveig Gemert